

Afgørelser – Reg. nr.:

Fredningen vedrører:

Bemærkninger:

Bemærkninger om formål og bestemmelser:

Denne fredning indeholder ingen udtrykkelig formålsbestemmelse. Formålet må derfor udledes ud fra en fortolkning af fredningsafgørelsen. I dokumentet er de generelle bestemmelser fremhævet. Den fremhævede tekst er vejledende og er fremhævet som hjælp til læseren. Fredningens generelle bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudsætter, at hele afgørelsen fra fredningsnævn og Overfredningsnævnet/klagenævn læses.

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af bestemmelserne](#)

Domme:

Taksationskommissionen:

Overfredningsnævnet:

Fredningsnævnet:

Kendelser:

Deklarationer:

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

KENDELSER>

U D S K R I F T

af

Forhandlingsprotokollen for Fredningsnævnet for Aarhus Amtsrådsreds.

Aar 1928 den 8. Juni afsagde Fredningsnævnet for Aarhus Amt saalydende

K e n d e l s e :

Under 25. August 1927 rettede Aarhus Byraad Henvendelse til Fredningsnævnet for Aarhus Amt om Fredning i Henhold til Lov om Naturfredning 8/5 1917 § 1 med Hensyn til en Bøgebevoksning paa Skrænten langs Strandvejen syd for Aarhus mellem Holmevej og Mindeparken. Efter at der var fremskaffet Oplysning om, hvilke Ejendomme det drejede sig om, optog Nævnet Sagen til Behandling, og under 17. September 1927 holdt Nævnet derefter Møde paa Aastedet, hvortil samtlige interesserede Lodsejere, derunder Aarhus Byraad, var indvarslet. Man besigtigede Aastedet, hvorefter man forhandlede om Sagen og enedes om at anmode Fredningsnævnets Formand og Overretsforsøger Stampe paa Lodsejernes Vegne om at udarbejde Udkast til en Overenskomst mellem samtlige de paagældende Lodsejere gaaende ud paa, at Fældning og Udtynding indenfor det her omtalte Omraade kun maatte finde Sted med Sagkundskabens Billigelse, saaledes at Sagkundskaben indtil videre udøves af Kommunens Skovrider. Med Henhold til Fredningslovens § 6, 2. Stk., bestemte Fredningsnævnet derhos, at der, indtil nærværende Sag havde fundet sin Afslutning, ikke maatte finde Træfældning Sted indenfor det foran omtalte Omraade. Der fandt derefter Forhandling Sted mellem Lodsejerne og Byraadet, uden at det førte til noget afgørende Resultat, idet Byraadet ikke mente at kunne tiltræde det Udkast til Deklaration, som samtlige øvrige Lodsejere var enedes om. Uoverensstemmelsen beroede væsentlig paa, at Byraadet ønskede, at Lodsejerne skulde underkaste sig Aarhus Kommunes Skovriders Skøn med Hensyn til eventuelt Fældning og Udtynding, hvad Lodsejerne ikke fandt at kunne gaa ind paa.

Lodsejerne har derpaa til Nævnet indsendt en saalydende Deklaration:

"Fra ældgammel Tid har der paa Skrænten udfor vore respel

tive Ejendomme staaet en Bevoksning af store Bøgetræer, der er af stor landskabelig Skønhed og giver vore Ejendomme et karakteristisk Præg. Da de ommeldte Bevoksninger ikke er undergivet Fredskovsbestemmelserne, bestemmer vi underskrevne Ejere af Matr. Nr. laq, lig, lci, ldæ, lbo, len, lem, lbe, ldu, lap, lbm, lbu, lbt, ldv, lc og lc alle af Aarhus Markjorder fra Marselisborg, for at bevare Bevoksningen herved bindende for os og fremtidige Ejere af fornævnte Ejendomme, at den ommeldte Skrænt paa Strækningen fra Holmevej til Spadserestien ved Opgangen til Mindeparken i Overensstemmelse med vedhæftede af Landinspektør Rørholm udfærdigede Rids stedse skævt beplantet nogenlunde jævnt med store Bøgetræer, idet det dog skal være os og vore Efterfølgere tilladt at udtynde Bevoksningen paa førstnævnte Grunde eller for at holde Udsigten aaben til Havet paa vore respektive Ejendomme.

I Tilfælde af Overtrædelse af Deklarationen tilkommer Paataleretten enhver nuværende og kommende Ejer af Matr. Nr. laq, lig, lci, ldæ, lbo, len, lem, lbe, ldu, lap, lbm, lbu, lbt, ldv og lc alle af Aarhus Markjorder fra Marselisborg."

Denne Deklaration er underskrevet af samtlige Lodsejere i den undtagen Aarhus Byraad, der, efter hvad der er oplyst, er Ejer af Matr. Nr. lc Aarhus Købstads Markjorder fra Marselisborg, som udgør den sydligste Del af ommeldte Terræn, og under 16. April 1928 har paa samtlige fornævnte Ejendomme undtagen Matr. Nr. lc. Byraadet har særlig indvendt, at Bestemmelsen i Lodsejernes Deklaration om Adgang til Udtynding for at bevare Udsigten til Havet er betænkelig, naar Udtynding kan foretages uden forstkyndig Udvisning, Byraadet vil ikke fastholde Kravet om, at det skal være afhængigt af Aarhus Kommunes Skovriders Skøn, om Udtynding maa finde Sted, men kan ogsaa tiltræde, at Skønnet udøves af en af Statens Skovridere. Udgifterne i den Anledning er Aarhus Kommune villig til at udrede.

Nævnet skønner, at ommeldte Omraade paa Grund af sin Skønhed og Ejendommelighed har væsentlig Betydning for Almenheden, saaledes at der bør iværksættes Fredning efter Fredningslovens § 1. Ved foran citerede Deklarations Oprettelse og Lysning har Lodsejeren ogsaa efter Nævnets Skøn tilkendegivet, at de anser Terrænets Bevaring væsentlig i sin nuværende Tilstand som betydningsfuld, og Nævnet finder at kunne tiltræde den ved Deklarationen etablerede Ord-

ning, dog saaledes at det bestemmes overensstemmende med Fredningslovens § 5, at Uddynding af Bevoksningen skal være afhængig af forud indhentet Samtykke enten fra Aarhus Kommunes Skovrider eller nærmest boende Statsskovrider efter vedkommende Lodsejers eget Valg. Udgifterne til en saadan forstkyndig Virksomhed udredes af Aarhus Kommune overensstemmende med det derom fremsatte Tilbud. Nævnets Kendelse af 17. September 1927 som Forbud mod enhver Træfældning vil være at ophæve.

T h i b e s t e m m e s :

Nævnets Kendelse af 17. September 1927 ophæves.

Den ved foran omtalte, under 16. April 1928 tinglyste Deklaration tilvejebragte Ordning godkendes, dog saaledes, at Uddynding kun maa finde Sted med Samtykke enten af Aarhus Kommunes Skovrider eller nærmest boende Statsskovrider. Udgifterne ved denne forstkyndige Medvirkning afholdes af Aarhus Kommune.

Aarhus, den 8. Juni 1928.

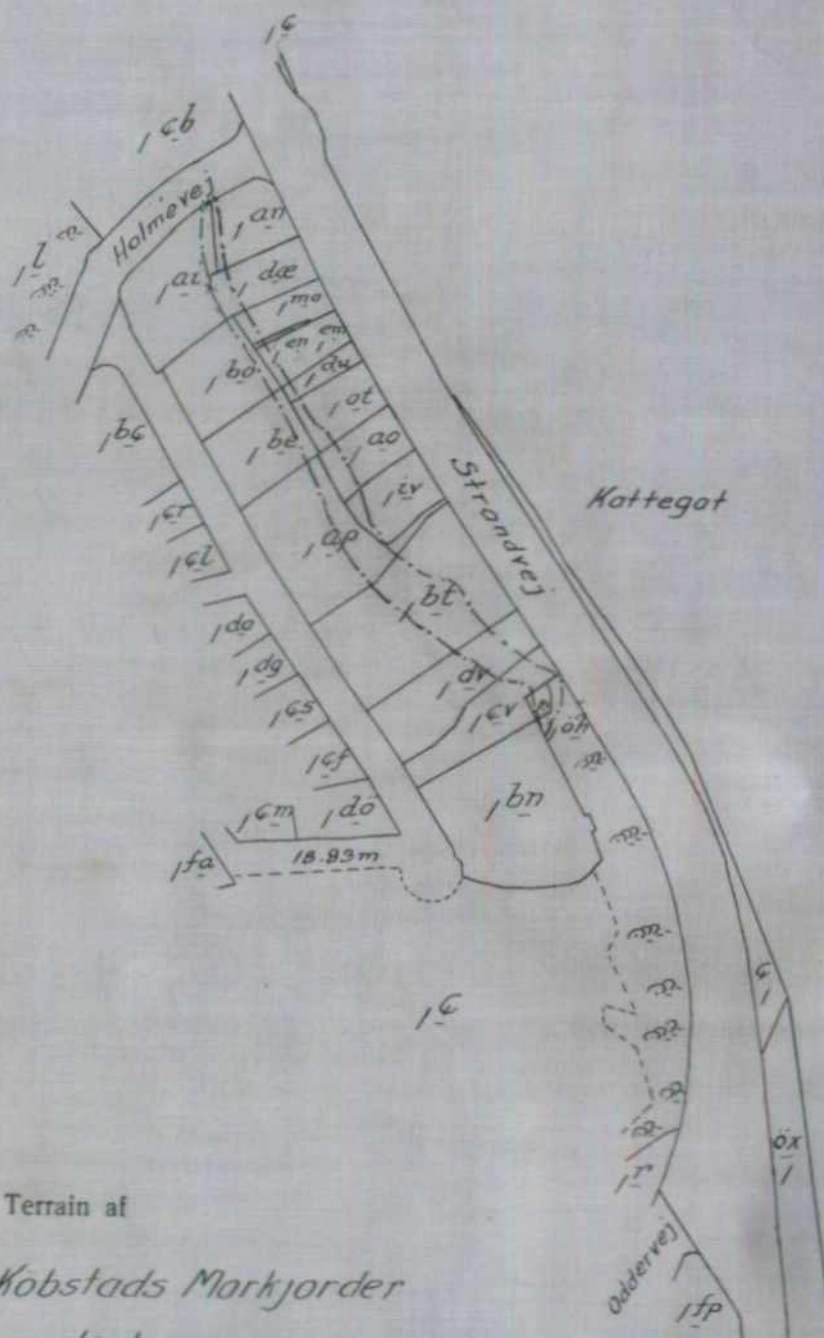
John Knox

Hagbart Hansen

Kjeld Sørensen

Fredningsgrænser:

- sammenfaldende med Skel
- ikke sammenfaldende med Skel

Terrain af

*Aarhus Købstads Markjorder
fra Marselisborg*

Sogn:

Herred:

Amt

1:4000

Udfærdiget i Oktober 1947
Direktoratet for Matrikulsvæsenet

P. Nielsen

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 00220.00

Dispensationer i perioden: 24-04-1986 - 10-05-2004

UDSKRIFT
af
forhandlingsprotokollen
for
NATURFREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS SYDLIGE FREDNINGSKREDS

REG. NR. 220

Til fredningsregisteret
til orientering

27/5-86/evk

Den 24. april 1986 behandlede nævnet

Sag nr. 53/1986

angående træfældning på matr. nr.
196 Marselisborg under Århus jorder,
hvilke træer er fredet ved frednings-
kendelse af 8. juni 1928.

Mødt var fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, lærer Viggo Thing, det kommunevalgte medlem, lærer Kent Christensen, og sekretæren, retsassessor O. Bisgaard.

For amtsfredningskontoret mødte skovtekniker Brøndum Petersen.

Ejerne, Ulla og Sven Hammerich var mødt.

Endvidere mødte skovrider Bruun Madsen og Lasse Spanner.

Sagens bilag var til stede.

Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.

Fredningsnævnet konstaterede, at den tynde bøg i trådhegnet (jfr. sag nr. 162/1985) formentlig står på ejerens ejendom og derfor ikke er omfattet af fældningstilladelse i førnævnte sag.

Det aftaltes, at skovrider Bruun Madsen udarbejder fældningsplan og ny beplantningsplan for det pågældende område.

Jørgen Jensen.

Udskriftens riethed bekræftes.

Enligt fredningslovens § 55 og § 47 kan fredningsnævnets afgørelser indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Amaliegade 7 - 123 København K.) af bl. a. ansøgeren, amtsrådet, kommunalbestyrelsen og anerkendte foreninger og institutioner samt af skovejeren ved dispensation fra skovbyggeinien.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse eller dispensation må ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage indgivet, må tilladelsen eller dispensationen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dens meddelelse.

Fredningsnævnet for Århus amts sydlige fredningskreds, den

6 MAJ 1986

fnr. 1303/12-40

Jørgen Jensen

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

Den 27/09-95

29 SEP. 1995

Kirsten og Jan Kristensen
Strandvejen 112
8000 Århus C

Peter Johansen
Niels W. Gades Vej 1
8000 Århus C

Vedr. J.nr. 78/95 fredet højbevoksning på havskrænten ved Århus Bugt.

Fredningsnævnet har den 4. maj 1995 fra skovridder P. Brun Madsen, modtaget underretning om en meget voldsom opstamning af bøgetræerne i skellet mellem ejendommen matr. nr. 195, Marselisborg, Århus jorder, Niels W. Gades Vej 1 samt matr. nr. 193, Marselisborg, Århus jorder, Strandvejen 112.

Fredningsnævnet har endvidere den 9. juni 1995 modtaget en anonym henvendelse, hvori fredningsnævnet blev opfordret til at foretage en åstedsforretning af bøgebevoksningen på havskrænten.

Bøgebevoksningen er omfattet af fredningskendelsen af 8. juni 1928, hvorefter der alene må ske udtyndning af bevoksningen efter tilladelse, enten af Århus kommunes skovridder eller af statsskovridderen i området.

Fredningsnævnet har den 20. september 1995 foretaget besigtigelse, for at konstatere, om de faktiske forhold er i overensstemmelse med fredningskendelsen.

Under besigtigelsen kunne det ikke konstateres, om bøgetræerne står på ejendommen Niels W. Gades Vej 1 eller Strandvejen 112.

Fredningsnævnet kunne dog konstatere, at den skete beskæring af bøgebevoksningen er i strid med fredningsbestemmelserne og skal indskærpe, at fremtidig beskæring og udtyndning, ikke må ske før indhentet tilladelse.

I forbindelse med besigtigelsen oplyste skovridder P. Brun Madsen, at det 4 træ fra syd, er så skamferet, at det efter en forstlig vurdering bør fjernes. Da De som ejer af de respektive ejendomme har tiltrådt skovridder P. Brun Madsens vurdering, skal fredningsnævnet herefter meddele tilladelse til, at det 4 træ fra syd fjernes på vilkår, at det overlades til skovridder P. Brun Madsen at vurdere, hvorvidt der skal genplantning.

AD 1211/12-0001
157

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg, j.nr. 8-70-51-8-751-8-95
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Søren Højager, Mejlsøvænget 4, 8381
Mundelstrup
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Jan Fredin, Skanderborgvej 38, 8000 Århus C
Århus Kommune, Naturforvaltningen, Rådhuset, 8100 Århus C
Skovridder P. Brun Madsen, Skovriddervej 20, 8000 Århus C
Per Simonsen, Niels W. Gades Vej 3, 8000 Århus C

20 MAJ 1996

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

15/05-96

X
Jørn Carlsen
Strandvejen 120 D
8000 Århus C

REG. NR. 0220.00

Vedr. j.nr. 29/1996 - gammel bøgetræsbevoksning langs Strandvejen i Århus.

I skrivelse af 29. februar 1996 har De for ejerne af en række lodsejere langs Strandvejen anmodet om Nævnets godkendelse af, at Århus Kommunes Natur- og Parkforvaltning v/skovrider Peter Brun Madsen udarbejder en plejeplan for den gamle bøgetræsbevoksning på den gamle havskrænt langs Strandvejen i Århus.

Bevoksningen er omfattet af fredningskendelse af 8. juni 1928, som indeholder bestemmelse om, at der alene må ske udtyndning af bevoksningen efter tilladelse, enten af Århus kommunes skovrider eller nærmest boende statsskovrider. Det er samtidig oplyst, at bevoksningen ikke har været forstmæssigt plejet siden 1928.

På denne baggrund kan Nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele tilladelse til, at Århus kommunes Natur- og Parkforvaltning udarbejder en plejeplan for området, hvilken plan dog skal forelægges Nævnet til endelig godkendelse. Ved udarbejdelse af plejeplanen bør det overvejes, om der skal stilles krav om genplantning ved fældning af gamle træer.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyt-

AD 1996-1211/12-0001
AKT 4

telseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beter

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-751-2-96)

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomiteé v/Søren Højager, Mejlsøvænget 4,
8381 Mundelstrup

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand

Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them

Advokat Jan Fredin, St. Torv 10, 8000 Århus C

Århus Kommunes Natur- og Parkforvaltning, Skovvangsvej 97, 8200 Århus N.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

13/03-00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

Til lodsejerne m.fl. (se liste pg.2)

14 MRS. 2000

Vedr. j.nr. 108/97 - den fredede bøgeskrænt mellem Strandvejen og Niels W.Gades Vej i Århus.

På Deres ejendom er tinglyst fredning af bøgebevoksningen på havskrænten mellem Strandvejen og Niels W. Gades Vej.

Landinspektør Jens Åkjær har efter anmodning af Fredningsnævnet foretaget registrering af de større bøgetræer på skrænten med angivelse af numre, som vist på det kort, der er vedlagt og som er udarbejdet af Århus kommunes Naturforvaltning. Nummereringen skal lette administrationen af plejeplanen for området.

Fredningsnævnet har truffet afgørelse i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1: Fredningsnævnet finder anledning til at fremhæve, at bøgebevoksningen på skrænten også omfatter bøgeopvæksten under de gamle træer - Der må ikke foretages fældning eller beskæring, inden der er rettet henvendelse til skovrideren ved Århus kommunes naturforvaltning, der har gennemgået området i februar 2000, og udarbejdet vedlagte plejeplan, bilag 2.

Der skal stedse være en naturlig skovbund i bøgebevoksningsbæltet, hvilket bl.a. betyder, at der ikke kan anlægges have med græsplæne, fliser eller lignende.

Fredningsnævnet har den 1. marts 2000 foretaget særskilt besigtigelse af ejendommene Carl Nielsensvej 1 og Strandvejen 112, hvor der var foretaget voldsom beskæring af bøgetræerne.

Til erstatning for de bøgetræer, der må fælles på de to ejendomme, jf. bilag 2, skal der foretages erstatningsplantning med bøgetræer af passende størrelse efter aftale med skovrider Peter Brun Madsen.

Erstatningsplantningen skal være foretaget inden 1. januar 2001.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet

adsW1986-1211/12-0001

77

over afgørelsen.

Klageberettigede er:

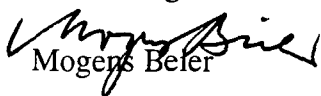
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Befer

Sendt til:

Jan Bjarne Kristensen, Strandvejen 112, 8000 Århus C
Hubert Jensen, Carl Nielsens Vej 1, 8000 Århus C
JT Holding Danmark A/S v/direktør John Trolle, Niels W. Gades Vej 1, 8000 Århus C
Ejerforeningen Strandvejen 120 A, Strandvejen 120 A, 8000 Århus C
Poul Parkegaard, Strandvejen 122, 8000 Århus C
Peter Gaardsdal Sørensen, Strandvejen 118 b, 8000 Århus C
Christine Leitz, Strandvejen 114 A, 8000 Århus C
Thorkild Sand, Niels W. Gades Vej 5, 8000 Århus C
Karsten Nørkjær, Niels W. Gades Vej 15, 8000 Århus C
Knud Chresten Vaupell Olsen, c/o Inger Grene, Niels W. Gades Vej 9, 8000 Århus C
Aksel Sørensen, c/o Birte Sørensen, Viborgvej 224, Svenstrup, 8450 Hammel
Sankt Pauls Kirke, c/o L. Vestergaard, Tinggårdsvej 2, 8270 Højbjerg
Smøreksporft. Fællessalg A.m.b.A., skanderborgvej 277, Postboks 2470, 8260 Viby J
Laszlo Ferenc Demeny c/o Jytte Vibeke Demeny og Peter Ferenc von Elling Demeny, Bogensegade 9, 2.tv., 8000 Århus C
Ejerforeningen Strandvejen 120 C og D, v/Rita Nielsen, Strandvejen 120 C, 8000 Århus C
Niels Ulrik Bøttger, c/o Fritse Bøttger, Strandvejen 116, 8000 Århus C
Jan Bjarne Kristensen, c/o Kirsten Wisler Kristensen, Strandvejen 112, 8000 Århus C
Per Robert Simonsen, c/o Birte Brinck Simonsen, Niels W. Gades Vej 3, 8000 Århus C
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-751-2-96)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Søren Højager, Mejløvænget 42,

**Fredet bølgebevoksning på skrænten
mellem Strandvejen og Niels W. Gades Vej**

Matrikelnumre og -skel vist med violet farve
1. marts 2000

Besigtigelse februar 2000

Bemærkninger med henvisning til de nummererede træer, jf. bilag 1
revideret efter fredningsnævnets besigtigelse 1. marts 2000

Træ nr.	Bemærkning
6	Tørre grene i toppen. Træet generer nr. 4 og 5 og bør fældes
20	“pisker” *), fjernes af hensyn til nabotræer
40	Skadet, en del tørre grene, fjernes af hensyn til opvækst
32	Fjernes af hensyn til opvæksten
52	“pisker”, fjernes af hensyn til nabotræer
60, 62, 65	“piskere”, fjernes af hensyn til nabotræer og opvækst NB: naturlig opvækst af bøg skåret tilbage
84	“pisker”, fjernes af hensyn til nabotræer
91, 93, 94, 95	“pisker”, fjernes af hensyn til nabotræer
101	Stormfældet, læner sig op ad nr 102. Træet bør fjernes. Træet er råddent i bunden, rødderne beskadiget.
102	Fjernes som følge af det stormfældede 101.
105	Fjernes af forsigtighedsgrunde, udsat efter fældning af 101 og 102
110	Holdes under observation for mistanke om råd ved basis

De følgende numre henviser til træer, der blev besigtiget af fredningsnævnet 1 marts 2000

119-121, 123	Meget uskøn beskæring. Træerne bør fjernes af æstetiske grunde og erstattes af passende store planter
122, 124, 126, 127	Også voldsomt beskåret, men bør bevares, så området ikke totalt blottes
125	Voldsomt beskåret og en risiko for Carl Nielsens Vej 1. Kan fjernes.

*) “pisker” er fagudtryk for et opknebt træ, der slider på nabotræernes kroner

SCANNET

Fredningsnævnet for Århus Amt

Mogens Borger Pedersen
Egebæksvej 4
8270 Højbjerg

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
11 MAJ 2004

LWS

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4000
CVR 11 98 62 93

Den 10. maj 2004

Vedrørende journal nr. 51/2004 – anmodning om tilladelse til fældning af fredet bøgetræ.

Århus Amt har den 19. april 2004 fremsendt Deres ansøgning af 16. marts 2004 om tilladelse til fældning af et bøgetræ på ejendommen matr. nr. 135 Marselisborg, Århus Jorder, Egebæksvej 4, 8270 Højbjerg.

Ejendommen er omfattet af en deklARATION af 28. januar 1943, hvoraf det fremgår, at i alt 12 træer fredes, ”således at de ingensinde må fældes eller beskæres, bortset fra sådan beskæring, som efter Århus Kommunes Skovriders mening er nødvendig for deres bevaring ....”.

Efter det oplyste står 4 af de omhandlede træer i Deres have. De anfører bl.a., at det ene er et kløftet bøgetræ, som igennem mange år har haft betydelige rådkader og nu er flækket. De har anført, at træet er så beskadiget, at skovtekniker nærer frygt for, at træet vil flække, når det begynder at bære løv.

Århus Amt har ved sagens fremsendelse oplyst, at Natur- og Miljøkontoret har ført tilsyn på stedet med deltagelse af en skovtekniker fra kontoret med henblik på at foretage en vurdering af det pågældende træ. Kontoret fandt, at det pågældende træ (det nordvestligste) var stærkt beskadiget af råd. Træet er tre-delt, hvoraf en af stammerne hælder ind over nabohuset på Bøgebjergvej 13. Kontoret fandt derfor, at træet hurtigst muligt bør fældes, da der er risiko for at stammen kan flække og derved beskadige boligen på Bøgebjergvej 13.

Ved tilsynet henledte skovteknikeren opmærksomheden på det østligste af de 4 træer, hvis stamme et par meter over jorden er delt i to, og hvor den sydligste af disse stammer hælder ind over Deres garage. Skovteknikeren vurderede, at også dette træ er beskadiget af råd, og at der er risiko for, at træet, f.eks. under en storm, vil kløves i to, med fare for, at den ene stamme vil falde ned over garagen.

Århus Kommunes Naturafdeling har udtalt, at det vil være fornuftigt at fælde det nordvestligste træ i gruppen. Kommunen fandt ikke tegn på svaghed ved de øvrige træer, men har indstillet, at der kan fjernes nogle højtsiddende grene på det østligste træ nærmest garagen.

Ifølge det oplyste skulle De have erklæret Dem indforstået med Århus Kommunes vurdering.

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 2001 - 1211/12 - 333)
Akt. nr. 71   BH

Natur- og Miljøkontoret har i forbindelse med sagens fremsendelse til nævnet anført, at det er kontorets vurdering, at det nordvestligste træ bør fjernes helt og så hurtigt som muligt, samt at der for så vidt angår det østligste træ kan fjernes nogle højsiddende grene.

Kontoret har anbefalet nævnte, at der meddeles dispensation fra fredningen i dette omfang.

Fredningsnævnet har ikke besigtiget træerne, idet nævnets medlemmer er enige om, at de tekniske udsagn er afgørende for nævnets beslutning.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

På baggrund af, at det efter den tekniske vurdering må anses for at være nødvendigt at fælde det nordvestligste af de 4 bøgetræer på ejendommen, og at fjerne nogle højsiddende grene på det østligste træ nærmest garagen, meddeler Fredningsnævnet herved i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation fra fredningen i dette omfang.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

For behandling af klager, der indbringes for Naturklagenævnet, betales et gebyr på 500 kr.

Gebyret skal indbetales til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K.

Såfremt Naturklagenævnet ikke ved modtagelsen af en klage har modtaget gebyret, fastsætter Naturklagenævnet en frist for indbetalingen af beløbet. Indbetales gebyret herefter ikke inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

/ag

DISPENSATIONER >

Afgørelser – Reg. nr.: 00220.00

Dispensationer i perioden: 12-11-2007

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

SCANNET

13 NOV. 2007

Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus CLis og Erik Pedersen
Carl Nielsens Vej 1
8000 Århus CTlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk

CVR 11 98 62 93

Den 12. november 2007.

Vedrørende FN j. nr. 8901-01.2007. 157, ansøgning om tilladelse til fældning af træ på ejendommen Carl Nielsens Vej 1, 8000 Århus C.

Gruppleder Søren Dalsgaard, Århus Kommune, Teknik og Miljø, har ved mail af 8. oktober 2007 videresendt en henvendelse fra Dem om fældning af træ i fredningen mellem Strandvejen og Niels W. Gadesvej.

De har anført, at De er utrygge ved de efterhånden meget gamle træers tilstand med visne grene. Da de før har tabt store grene med en bule i den ene bil til følge, og da De ofte passer Deres børnebørn på henholdsvis 1-1 og 4 år hvor der står barnevogn i indkørslen og den store cykler og leger. En bil er kun en genstand men De er meget utrygge m.h.t. børn, når der falder grene ned.

Søren Dalsgaard har bl.a. anført følgende:

Jeg har besigtiget træet (nr. 125 i fredningen) i forbindelse med generel bevoksningsgennemgang den 23.08.2007. Jeg er af den holdning at der bør meddeles tilladelse til fældning af træet under forudsætning af at der plantes to erstatningstræer af bøg i træets umiddelbare nærhed. Tilladelsen bør gives primært ud fra de sikkerhedsmæssige argumenter som Erik Pedersen nævner i sin mail. Træet er i øvrigt blevet beskåret gennem tiderne og fremstår højt opstammet. Ved gennemgangen den 23.08.2007 med deltagelse af Biolog Simon Skov fra Københavns Universitet blev der ikke konstateret synlige tegn på svampeinfektioner på træet.

At der kræves to træer til erstatning for det ene der tillades fældet, skyldes, at træet udgør en del af fredningens nordligste spids og bevoksningen i denne spids er gennem de seneste år udhulet kraftigt gennem beskæring og fældning. For at sikre at der hurtigt vil være en vis fylde af bøg i området er det ønskeligt at der hurtigt reableres en ny bølgebevoksning med et vist udtyndingspotentiale – derfor bør der sættes to træer til erstatning for det ene på dette meget synlige sted.

Til erstatningstræer i fredningen stilles følgende krav: der skal anvendes bøg af dansk herkomst, planterne skal være solitærtræer med klump, højde 250-300 cm.....

Plantning skal foretages i perioden november til februar.....

2 og 5 vækstsæsoner efter udplantning afholdes en kontrol af erstatningstræerne i august måned for at konstatere at træerne er i god vækst. Træer der ikke er livskraftige efter de første 5 vækstsæsoner skal erstattes med nye.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Afgørelse træffes af formanden på baggrund af det anførte.

Da det af sikkerhedsmæssige årsager findes nødvendigt at fælde det pågældende træ, nr. 124 i fredningen, meddeler nævnet tilladelse hertil på vilkår, at der plantes to erstatningstræer, bøg af dansk herkomst, solitærtræer med klump, højde 250-300 cm., at der af Århus Kommune, Natur og Miljø, foretages kontrol af erstatningstræerne i august måned efter 2 og 5 vækstsæsoner, samt at træer, der ikke er livskraftige efter de første 5 vækstsæsoner, erstattes med nye.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,

ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,

offentlige myndigheder,

lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Af sikkerhedsmæssige årsager findes fældning at kunne ske straks og således uden at afvente klagefristens udløb.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:

Miljøcenter Århus, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Tilst

Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Eva Tørnæs, Engskovvænget 82, 8541 Skødstrup

Århus Kommune, Teknik og Miljø, Grøndalsvej 1, 8260 Viby J.

Den 19. december 2012

FN 2012.65: Ansøgning fra Flemming Oschätzchen om nedskæring af bøgeopvækst og fældning af træ på ejendommen matr. nr. 186b Marselis, Århus Jorder beliggende Strandvejen 122, 8000 Aarhus

Fredningsnævnet har den 23. maj 2012 modtaget en udtalelse fra Aarhus Kommune i anledning af en ansøgning fra Flemming Oschätzchen om nedskæring af bøgeopvækst og fældning af træ på ejendommen matr. nr. 186b Marselis, Århus Jorder beliggende Strandvejen 122, 8000 Aarhus.

Ejendommen er omfattet af fredningsnævnets afgørelse af 8. juni 1928, hvor fredningsnævnet godkendte en ved en deklaration oprettet ordning om fredning af bøgetræer, dog således at udtynding kun må ske med samtykke af en skovridder.

Fredningsnævnet traf den 13. marts 2000 endvidere afgørelse om, at bøgebevoksningen også omfatter bøgeopvæksten under de gamle træer.

Fredningsnævnet skal derfor meddele tilladelse, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 23. oktober 2012 og har efter modtagelse af yderligere materiale fra Aarhus Kommune besluttet delvist at imødekomme ansøgningen. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 8. juni 1928 ophævede fredningsnævnet en fredningskendelse af 17. september 1927. Fredningsnævnet godkendte samtidig den ved en tinglyst deklaration oprettet ordning om fredning af bøgetræer, dog således at udtynding kun må ske med samtykke af en skovridder.

I den omtalte deklaration er bl.a. anført følgende:

”Fra ældgammel tid har der på skrænten udfør vore respektive ejendomme stået en bevoksning af store bøgetræer, der er af stor landskabelig skønhed og giver vore ejendomme et karakteristisk præg. Da de ommeldte bevoksninger ikke er undergivet fredskovsbestemmelserne, bestemmer vi underskrevne ejere af ..., for at bevare bevoksningen herved bindende for os og fremtidige ejere af fornævnte ejendomme, at den ommeldte skrænt på strækningen fra Holmevej til spadserestien ved opgangen til Mindeparken i overensstemmelse med det vedhæftede af landinspektør Rørholm udfærdigede rids stedse skal være beplantet nogenlunde jævnt med store bøgetræer, idet det dog skal være os og vore efterfølgere tilladt at udtynde bevoksningen af forstmæssige grunde eller for at holde udsigten åben til havet fra vore respektive ejendomme.”

Som følge af senere matrikulære ændringer er ejendommen matr. nr. 186b Marselis, Århus Jorder ikke nævnt i deklARATIONEN, men det kan lægges til grund, at fredningen omfatter bevoksningen på ejendommen.

Fredningsnævnet godkendte den 15. maj 1996, at Aarhus Kommune udarbejdede en plejeplan for bøgebevoksningen til fredningsnævnets godkendelse. Det var oplyst, at der ikke var sket forstmæssig pleje siden fredningen i 1928. Der blev efterfølgende på fredningsnævnets anmodning af en landinspektør foretaget registrering om nummerering af de større bøgetræer omfattet af fredningen.

Fredningsnævnet traf den 13. marts 2000 afgørelse om, at bøgebevoksningen også omfatter bøgeopvæksten under de gamle træer.

Den 23. maj 2012 modtog fredningsnævnet følgende fra Aarhus Kommune:

”Aarhus Kommune har modtaget ansøgning om tilladelse til nedskæring af bøgeopvækst samt fældning af træ på ejendommen matr. nr. 186 b Marselisborg, Århus Jorder, beliggende Strandvejen 122, Aarhus.

Fredningen

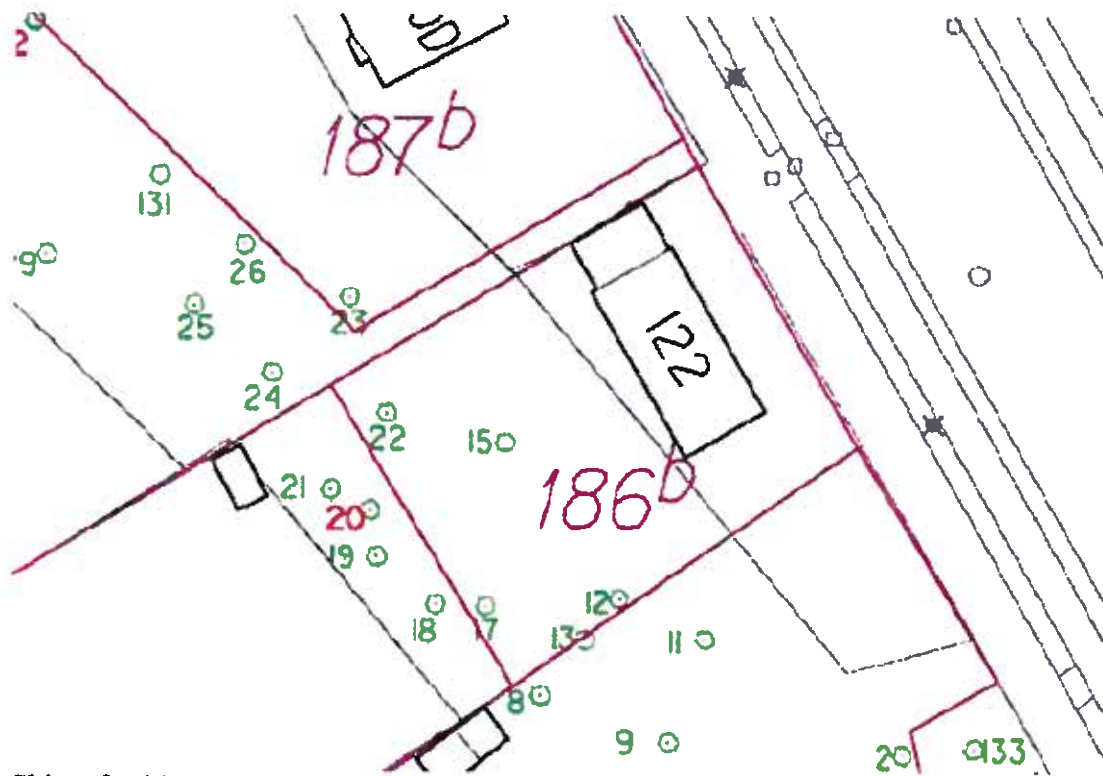
Bevoksningen er en del af den fredede bøgebevoksning på havskrænten langs Strandvejen i Aarhus omfattet af Fredningsnævnets kendelse af 8. juni 1928.

Fredningen betyder, at træerne ikke må fældes uden Fredningsnævnets forudgående tilladelse. Desuden har Fredningsnævnet den 13. marts 2000 truffet en afgørelse, der fastslår, at bøgeopvæksten under de gamle træer også er omfattet af fredningskendelsen.

For at kunne håndhæve denne bestemmelse, blev træerne kortlagt og nummererede tilbage i år 2000.

På ejendommen Strandvejen 122 er der 5 fredede træer – det ene på skellet ind mod nabo-ejendommen. Træerne har numrene 12, 13, 15, 17 og 22.

De fredede træer er indtegnet på nedenstående skitse:

Skitse fra 2000 med nummerering af de fredede træer.

Luftfoto med Strandvejen 122, fredningen er det skraverede areal.

Ansøgningen

Ejer Flemming Oschätzchen, Rungstedvej 13, 8000 Aarhus C søger om tilladelse til at fjerne opvæksten på de 4-5 meter nærmest boligen på ejendommen. Desuden er der tilsyneladende et større træ i samme afstand fra huset, der ikke er nummereret iht. registreringen tilbage i 2000. Dette træ ønskes fældet.

Bemærkninger

Fredningen går på den pågældende ejendom meget tæt op ad huset, hvilket vil give gener ift. den fredede træ række med de meget store træer og deraf følgende tætte opvækst.

Fra husmuren til skel mod vest er der ca. 18 m.

Natur og Miljø anbefaler, at Fredningsnævnet meddeler tilladelse til, at arealet nærmest huset - indmålt på terræn og 5 meter ud fra husmuren - kan holdes fri for opvækst.

Arealet må ikke terrænreguleres eller lignende.

Forudsat at træerne 12, 13, 15, 17 og 22 fortsat bibeholdes på grunden anbefales det, at tillade fældning af det unummerede træ, hvor kronen går ind over huset.”

Den 11. december 2012 modtog fredningsnævnet endvidere følgende fra Aarhus Kommune:

”Ved Fredningsnævnets besigtigelse den 23. oktober 2012 blev det aftalt, at Natur og Miljø skulle fremsende vurdering fra ekstern konsulent til træet på ejendommen matr. nr. 186 b, Marselisborg, Århus Jorder beliggende Strandvejen 122, Aarhus.

Vurderingen fra konsulenten lyder:

Strandvejen 122

I en afstand af op til 4-5 meter fra bygningen, anser vi det som fornuftigt enten at skære opvæksten ned til beskeden højde eller erstatte den med andet bunddække – af hensyn til jord erosion.

Den store bøg, nævnt i brev af 23. maj 2012, er ikke indtegnet på kortet fra 1. marts 2000.

På stammen er dog påmalet et tydeligt nummer ”13”.

Træet står meget tæt på bygningen (omkring 4 meter) og er dermed det træ, som står tættest ved en bygning, på arealet. Da der tilsyneladende er en skade på hovedstammen (ved første forgrening) kan vi godt tilslutte os beslutningen om, at træet fældes. Det skal bemærkes, at træ nr. 13 på kortet ikke findes og at der derfor plantes et nyt træ højere oppe af skråningen (se anbefalinger for plantning).

Om opvæksten evt. genplantning af træ er der følgende anbefaling:

Vurdering af opvæksten og dens fremtid

Da opvæksten flere steder bliver skåret ned, mener vi ikke at den er noget, der kan danne grundlag for fremtidige store træer.

Hvis man skal anvende den eksisterende opvækst, må man påregne, at den skal op i 4-5 meters højde, inden man kan begynde at tynde i den. Det regner vi ikke med er holdbart over for grundejerne. Vi vil i stedet foreslå, at man bevarer opvæksten i beskeden højde af hensyn til jorderosion, samt jordens beskaffenhed, og i stedet anvender plantede træer til erstatning for de gamle træer, i takt med at de afvikles.

Af hensyn til jorderosion bør hele arealet være dækket af en form for undervækst.

Genplantning

Et mindre areal ryddes for opvækst, hvor det nye træ plantes. Det følges med opbygningsbeskæring, så der er mulighed for, at det udvikler sig til et højstammet træ.

Vi anbefaler at man anvender en plantestørrelse på minimum 20-25 cm stammeomfang.

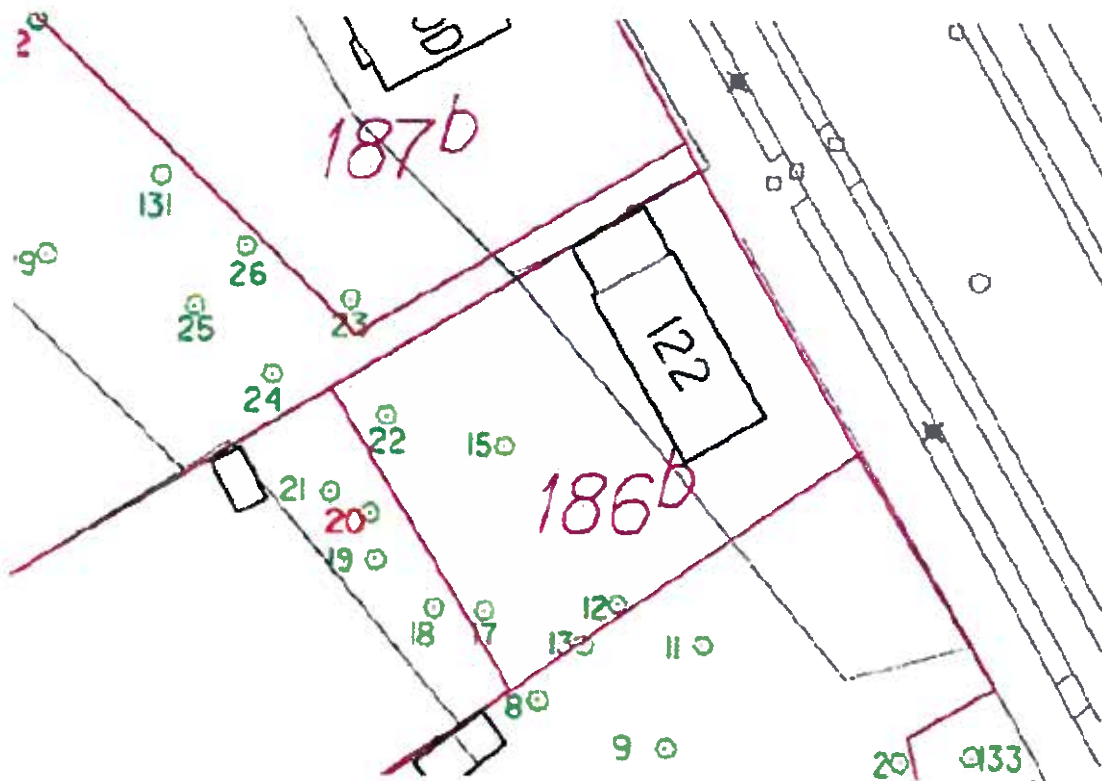
Det nye træ bør plantes så tæt som muligt på der, hvor det gamle træ stod – omkring en til to meter fra stubben. Dog frarådes plantning i samme hul, selvom der rodfræses, da forrådnelsen vil bruge ilt og dermed kan være med til, at skabe anaerobe forhold i jorden.

Vedrørende opbygningsbeskæring henvises til *Beskæring af træer*, udgivet af Dansk træplejeforening.

Vejledning til korrekt plantning kan findes i *Plantning af træer*, udgivet af Dansk Træplejeforening.

Natur og Miljø vurderer

På baggrund af konsulentens vurdering vil Natur og Miljø anbefale, at Fredningsnævnet meddeler tilladelse til fældning af træet med nummer 13 påmalet. Samtidig bør der genplantes et træ i nærheden af kortets placering af træ nr. 13, som er væsentligt længere væk fra husmuren, jævnfør nedenstående oversigtskort fra opmåling i 2000.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 23. oktober 2012, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet ejeren af ejendommen Strandvejen 122, 8000 Aarhus C Flemming Oschätzchen, Aarhus Kommune ved Hanne Øster og Danmarks Naturfredningsforening ved Søren Højager.

Flemming Oschätzchen foreviste træet, der ønskes fældet, og den opvækst mellem træerne, der ønskes fjernet. Det kunne konstateres, at træet er registreret som fredet træ med nummer 13. Det kunne videre konstateres, at træet ikke fremstår som sygt.

Hanne Øster oplyste, at Aarhus Kommune via en trækonsulent er ved et indhente oplysninger på alle træer omfattet af fredningen, så der kan udarbejdes en egentlig plejeplan. Hvis der gives tilladelse til fældning, vil trækonsulenten kunne pege på en anden opvækst, der kan fritlægges med henblik på at vokse op som nyt stort træ. Kommunen var ikke klar over, at træet rent faktisk var nummereret og dermed også vurderet. Der er også tale om et stort og flot træ, men det står tæt på

huset. Bøgeopvæksten er også tæt på huset og kan eventuelt fritlægges ud for bygningen i en afstand på omkring fem meter.

Søren Højager oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening ikke har indvendinger imod, at der fjernes bøgeopvækst i en afstand på fem meter fra huset. Men det er betænkeligt at tillade en fældning af træet, der er stort og flot og ikke fremtræder sygt. Det er ikke en overraskelse, at træet er tæt på bygningen, for det stod der, da den blev bygget.

Lejeren af ejendommen Jørn Munk Hemmingsen kom til stede og anviste nogle grene, der under en storm var faldet ned og havde ramt huset.

Fredningsnævnet besluttede under besigtigelsen, at sagens afgørelse skal afvente de oplysninger om fredede træer, som Aarhus Kommune er ved at indhente via en trækonsulent, således at der i sagen kan indgå oplysninger om det træ, der ønskes fældet, dets afstand til huset og en vurdering af, om der er en anden bøgeopvækst, der er egnet til at blive til et nyt stort bøgetræ.

Fredningsnævnets afgørelse

På baggrund af sagens oplysninger og besigtigelsen af ejendommen lægger fredningsnævnet til grund, at det træ, der ønskes fældet, og bøgebevoksningen, der ønskes skåret ned, er fredet i henhold til fredningsnævnets godkendelse den 8. juni 1928 af en deklaration og fredningsnævnets afgørelse af 13. marts 2000 om bøgebevoksningen. Træet må derfor ikke fældes og bøgebevoksningen ikke beskæres uden fredningsnævnets tilladelse.

Efter oplysningerne fra den eksterne konsulent, der har besigtiget træet, lægger fredningsnævnet til grund, at der er en skade på træets stamme. På den baggrund og i øvrigt efter oplysningerne om generne ved træets placering, kan fredningsnævnet give tilladelse til, at det fældes.

På samme grundlag lægger fredningsnævnet til grund, at den eksisterende bøgeopvækst ikke kan danne grundlag for et nyt stort bøgetræ, og at det således er nødvendigt med nyplantning af et træ til erstatning for det træ, der kan tillades fældet.

På den baggrund giver fredningsnævnet tilladelse til, at bøgetræet fældes på betingelse af, at der sker genplantning af et nyt bøgetræ efter Aarhus Kommunes anvisninger om størrelse og placering af træet.

Efter oplysningerne fra den eksterne konsulent lægger fredningsnævnet endvidere til grund, at det af hensyn til jorderosion er nødvendigt med undervækst på skrænten. På den baggrund og da fjernelse af opvæksten på et større område findes at være i strid med fredningens formål, kan fredningsnævnet ikke tillade, at opvæksten under bøgetræerne fjernes.

Fredningsnævnet giver dog tilladelse til, at opvæksten beskæres efter Aarhus Kommunes anvisninger om den højde, beskæringen kan ske til.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité Aarhus, aarhus@dn.dk
Aarhus Kommune, Natur og Miljø, hkoe@aarhus.dk
Naturstyrelsen Aarhus, aar@nst.dk
Naturstyrelsen nst@nst.dk
Friluftsrådet, knud.vogelius@gmail.com
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, aarhus@dof.dk
Flemming Oschätzchen, Rungstedvej 13, 8000 Aarhus C

Den 20. november 2013

FN 2012.130: Fældning af bøgetræ

Fredningsnævnet har den 29. oktober 2013 modtaget en udtalelse fra Aarhus Kommune i anledning af en ansøgning fra Peter Viskinde om fældning af et bøgetræ på ejendommen matr. nr. 197 Marselisborg, Århus Jorder beliggende Niels W Gades Vej 5, 8000 Aarhus.

Ved afgørelse af 8. juni 1928 ophævede fredningsnævnet en fredningskendelse af 17. september 1927. Fredningsnævnet godkendte samtidig den ved en tinglyst deklaration oprettet ordning om fredning af bøgetræer, dog således at udtynding kun må ske med samtykke af en skovridder.

I den omtalte deklaration er bl.a. anført følgende:

”Fra ældgammel tid har der på skrænten udfør vore respektive ejendomme stået en bevoksning af store bøgetræer, der er af stor landskabelig skønhed og giver vore ejendomme et karakteristisk præg. Da de ommeldte bevoksninger ikke er undergivet fredskovsbestemmelserne, bestemmer vi underskrevne ejere af ..., for at bevare bevoksningen herved bindende for os og fremtidige ejere af fornævnte ejendomme, at den ommeldte skrænt på strækningen fra Holmevej til spadserestien ved opgangen til Mindeparken i overensstemmelse med det vedhæftede af landinspektør Rørholm udfærdigede rids stedse skal være beplantet nogenlunde jævnt med store bøgetræer, idet det dog skal være os og vore efterfølgere tilladt at udtynde bevoksningen af forstmæssige grunde eller for at holde udsigten åben til havet fra vore respektive ejendomme.”

Fredningsnævnet godkendte den 15. maj 1996, at Aarhus Kommune udarbejdede en plejeplan for bøgebevoksningen til fredningsnævnets godkendelse. Det var oplyst, at der ikke var sket forstmæssig pleje siden fredningen i 1928. Der blev efterfølgende på fredningsnævnets anmodning af en landinspektør foretaget registrering om nummerering af de større bøgetræer omfattet af fredningen.

Fredningsnævnet traf den 13. marts 2000 afgørelse om, at bøgebevoksningen også omfatter bøgeopvæksten under de gamle træer.

Den 29. oktober 2013 modtog fredningsnævnet følgende fra Aarhus Kommune:

”Aarhus Kommune har modtaget anmodning om fældning af træ nr. 100 i den fredede bøgebevoksning, som forløber parallelt med Strandvejen i Aarhus.

Træ nr. 100 er placeret på ejendommen matr. nr. 197, Marselisborg, Aarhus Jorder beliggende Niels W Gades Vej 5, Aarhus C. Ejendommen ejes af Peter Viskinde som bor på ejendommen.

Fredningen

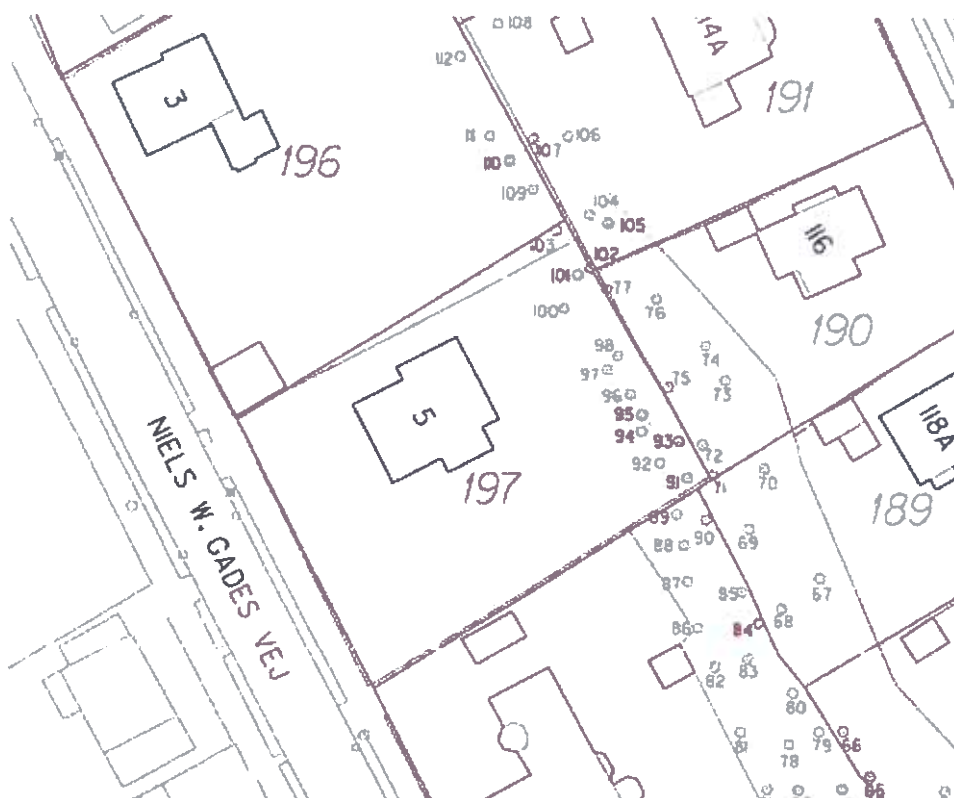
Bevoksningen er en del af den fredede bøgebevoksning på havskrænten langs Strandvejen i Aarhus omfattet af Fredningsnævnets kendelse af 8. juni 1928.

Fredningen betyder, at træerne ikke må fældes uden Fredningsnævnets forudgående tilladelse. Desuden har Fredningsnævnet den 13. marts 2000 truffet en afgørelse, der fastslår, at bøgeopvæksten under de gamle træer også er omfattet af fredningskendelsen.

For at kunne håndhæve denne bestemmelse, blev træerne kortlagt og nummererede tilbage i år 2000.

På ejendommen Niels W Gades Vej 5 er der i 2000 registreret 12 fredede træer. Træerne har numrene 89, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 100, 101 og 103 – både nr. 89 og nr. 103 står i skellet ind mod nabo-ejendommen.

De fredede træer er indtegnet på nedenstående skitse:

Ved registreringen foretaget i efteråret 2012 var der foretaget følgende registreringer om træerne på ejendommen:

x	88		Nej!	Træet er indtegnet forkert på kortet.	
x	89		Ja	Det står hos Peter Viskinde i nr 5.	
x	90		Ja		Ja
x	91	x	Nej!	Mærker efter klatresporer på stammen!	
x	92		Ja		Ja
x	93	x	Nej!		
x	94	x	Nej!		
x	95	x	Nej!		
x	96		Ja		
x	97		Nej!		
x	98		Ja		
x	100		Ja	Træet er toptørt.	
x	101	x	Nej!		

Ejer/ansøger oplyser følgende:

Det vil være skønt at få fældet træ nr. 100. Det er, som træmand nævner, svagt i toppen, og det ser ud som om det bløder et par steder, nederst på stammen. Kan det gå an at jeg skrider til fældning?

Jeg kan plante et nyt bøge træ så tæt på det nr. 100 som muligt ift. svære rødder.

...

Natur og Miljø bemærker

Træet har for mange år siden fået en barkskade enten fra et væltet nabotræ eller andet. Denne skade medfører, at der i årenes løb er gået svamp og slimflåd inde i træet. Træet er dernæst revnet ovenfor slimflåddet - blæst og frost kan forårsage disse revnedannelse.

Træets ejer påpeger, at det er konstateret, at det endvidere er svag i toppen.

Ejer har ikke indsendt en risikovurdering fra en træspecialist. Natur og Miljø foretager ikke risikovurdering af privatejede træer, men en umiddelbar vurdering i henhold til fotos giver anledning til at konstatere, at træet kan være svækket.

Det er op til fredningsnævnet at vurdere, hvorvidt grundlaget for at give dispensation til at fælde træer er til stede."

I udtalelsen var bl.a. medtaget følgende foto af træet:

Fredningsnævnet har den 15. november 2013 behandlet sagen på et møde, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet Peter Viskinde, Aarhus Kommune ved Hanne Øster og Danmarks Naturfredningsforening ved Søren Højager.

Peter Viskinde foreviste træet.

Hanne Øster oplyste, at kommunen ikke har fået foretaget en risikovurdering af træet, fordi det allerede af de modtagne billeder fremgår, at træet er skadet.

Fredningsnævnets afgørelse

På baggrund af sagens oplysninger og besigtigelsen af ejendommen lægger fredningsnævnet til grund, at det træ, der ønskes fældet, er skadet.

På den baggrund og efter placeringen på ejendommen tættere på bygningen giver fredningsnævnet tilladelse til, at bøgetræet fældes på betingelse af, at der sker genplætning af et nyt bøgetræ efter Aarhus Kommunes anvisninger om størrelse og placering af træet.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Peter Viskinde, info@peterviskinde.dk
Danmarks Naturfredning, aarhus@dn.dk og dn@dn.dk
Aarhus Kommune, naturogmiljo@aarhus.dk og hkoe@aarhus.dk
Naturstyrelsen nst@nst.dk
Friluftsrådet, aarhus@friluftsradet.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og aarhus@dof.dk

Den 20. november 2013

FN 2013.95: Terrænændringer og opførelse af støttemur

Fredningsnævnet modtog i 2008 en henvendelse fra Aarhus Kommune i anledning af kommunens konstatering af foretagne terrænændringer og opførelse af en støttemur på ejendommen matr. nr. 194 Marselisborg, Århus Jorder beliggende Carl Nielsens Vej 1, 8000 Aarhus.

I forbindelse med behandlingen af en henvendelse fra Aarhus Kommune om generelle principper for sagsbehandlingen i tilknytning til de fredede træer langs Strandvejen, er fredningsnævnet blevet opmærksom på, at der ikke er truffet afgørelse i sagen.

Ved afgørelse af 8. juni 1928 ophævede fredningsnævnet en fredningskendelse af 17. september 1927. Fredningsnævnet godkendte samtidig den ved en tinglyst deklaration oprettet ordning om fredning af bøgetræer, dog således at udtynding kun må ske med samtykke af en skovridder.

I den omtalte deklaration er bl.a. anført følgende:

”Fra ældgammel tid har der på skrænten udfør vore respektive ejendomme stået en bevoksning af store bøgetræer, der er af stor landskabelig skønhed og giver vore ejendomme et karakteristisk præg. Da de ommeldte bevoksninger ikke er undergivet fredskovsbestemmelserne, bestemmer vi underskrevne ejere af ..., for at bevare bevoksningen herved bindende for os og fremtidige ejere af fornævnte ejendomme, at den ommeldte skrænt på strækningen fra Holmevej til spadserestien ved opgangen til Mindeparken i overensstemmelse med det vedhæftede af landinspektør Rørholm udfærdigede rids stedse skal være beplantet nogenlunde jævnt med store bøgetræer, idet det dog skal være os og vore efterfølgere tilladt at udtynde bevoksningen af forstmæssige grunde eller for at holde udsigten åben til havet fra vore respektive ejendomme.”

Fredningsnævnet godkendte den 15. maj 1996, at Aarhus Kommune udarbejdede en plejeplan for bøgebevoksningen til fredningsnævnets godkendelse. Det var oplyst, at der ikke var sket forstmæssig pleje siden fredningen i 1928. Der blev efterfølgende på fredningsnævnets anmodning af en landinspektør foretaget registrering om nummerering af de større bøgetræer omfattet af fredningen.

Fredningsnævnet traf den 13. marts 2000 afgørelse om, at bøgebevoksningen også omfatter bøgeopvæksten under de gamle træer.

I maj 2008 modtog fredningsnævnet en henvendelse fra Aarhus Kommune i anledning af kommunens konstatering af foretagne terrænændringer og opførelse af en støttemur på ejendommen. Det blev bl.a. anført, at terrænreguleringen var foretaget i strid med fredningen af bøgebevoksningen, idet der var fjernet en del af den skrænt, som ifølge fredningen skal være beplantet med bøgetræer. Der var dog ikke fjernet bøgetræer i forbindelse med terrænreguleringen.

Det blev i øvrigt videre anført, at ejerne ville plante bøgetræer på ejendommen i henhold til fredningsnævnets afgørelse af 12. november 2007.

Fredningsnævnets afgørelse

På baggrund af sagens oplysninger lægger fredningsnævnet til grund, at den skete terrænregulering krævede fredningsnævnets forudgående dispensation.

På baggrund af sagens forløb, og da der efter det oplyste ikke er fældet fredede træer i forbindelse med terrænreguleringen, meddeler fredningsnævnets dispensation og lovliggør således terrænreguleringen.

Fredningsnævnet skal i øvrigt henstille, at Aarhus Kommune undersøger, om der er sket beplantning af 2 træer i henhold til fredningsnævnets afgørelse af 12. november 2007.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må en dispensation fra fredningsnævnet ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

En dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Danmarks Naturfredning, aarhus@dn.dk og dn@dn.dk
Aarhus Kommune, naturogmiljo@aarhus.dk og hkoe@aarhus.dk
Naturstyrelsen nst@nst.dk
Friluftsrådet, aarhus@friluftsradet.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og aarhus@dof.dk

Lis og Erik Pedersen, Carl Nielsens Vej 1, 8000 Aarhus C

Den 23. april 2014

FN 2014.1: Fældning af bøgetræer

Fredningsnævnet har den 3. januar 2014 modtaget en udtalelse fra Aarhus Kommune i anledning af en ansøgning fra Peter Viskinde om fældning af bøgetræer på ejendommen matr. nr. 197 Marselisborg, Århus Jorder beliggende Niels W Gades Vej 5, 8000 Aarhus.

Ved afgørelse af 8. juni 1928 ophævede fredningsnævnet en fredningskendelse af 17. september 1927. Fredningsnævnet godkendte samtidig den ved en tinglyst deklaration oprettet ordning om fredning af bøgetræer, dog således at udtynding kun må ske med samtykke af en skovridder.

I den omtalte deklaration er bl.a. anført følgende:

”Fra ældgammel tid har der på skrænten udfor vore respektive ejendomme stået en bevoksning af store bøgetræer, der er af stor landskabelig skønhed og giver vore ejendomme et karakteristisk præg. Da de ommeldte bevoksninger ikke er undergivet fredskovsbestemmelserne, bestemmer vi underskrevne ejere af ..., for at bevare bevoksningen herved bindende for os og fremtidige ejere af fornævnte ejendomme, at den ommeldte skrænt på strækningen fra Holmevej til spadserestien ved opgangen til Mindeparken i overensstemmelse med det vedhæftede af landinspektør Rørholm udfærdigede rids stedse skal være beplantet nogenlunde jævnt med store bøgetræer, idet det dog skal være os og vore efterfølgere tilladt at udtynde bevoksningen af forstmæssige grunde eller for at holde udsigten åben til havet fra vore respektive ejendomme.”

Fredningsnævnet godkendte den 15. maj 1996, at Aarhus Kommune udarbejdede en plejeplan for bøgebevoksningen til fredningsnævnets godkendelse. Det var oplyst, at der ikke var sket forstmæssig pleje siden fredningen i 1928. Der blev efterfølgende på fredningsnævnets anmodning af en landinspektør foretaget registrering om nummerering af de større bøgetræer omfattet af fredningen.

Fredningsnævnet traf den 13. marts 2000 afgørelse om, at bøgebevoksningen også omfatter bøgeopvæksten under de gamle træer.

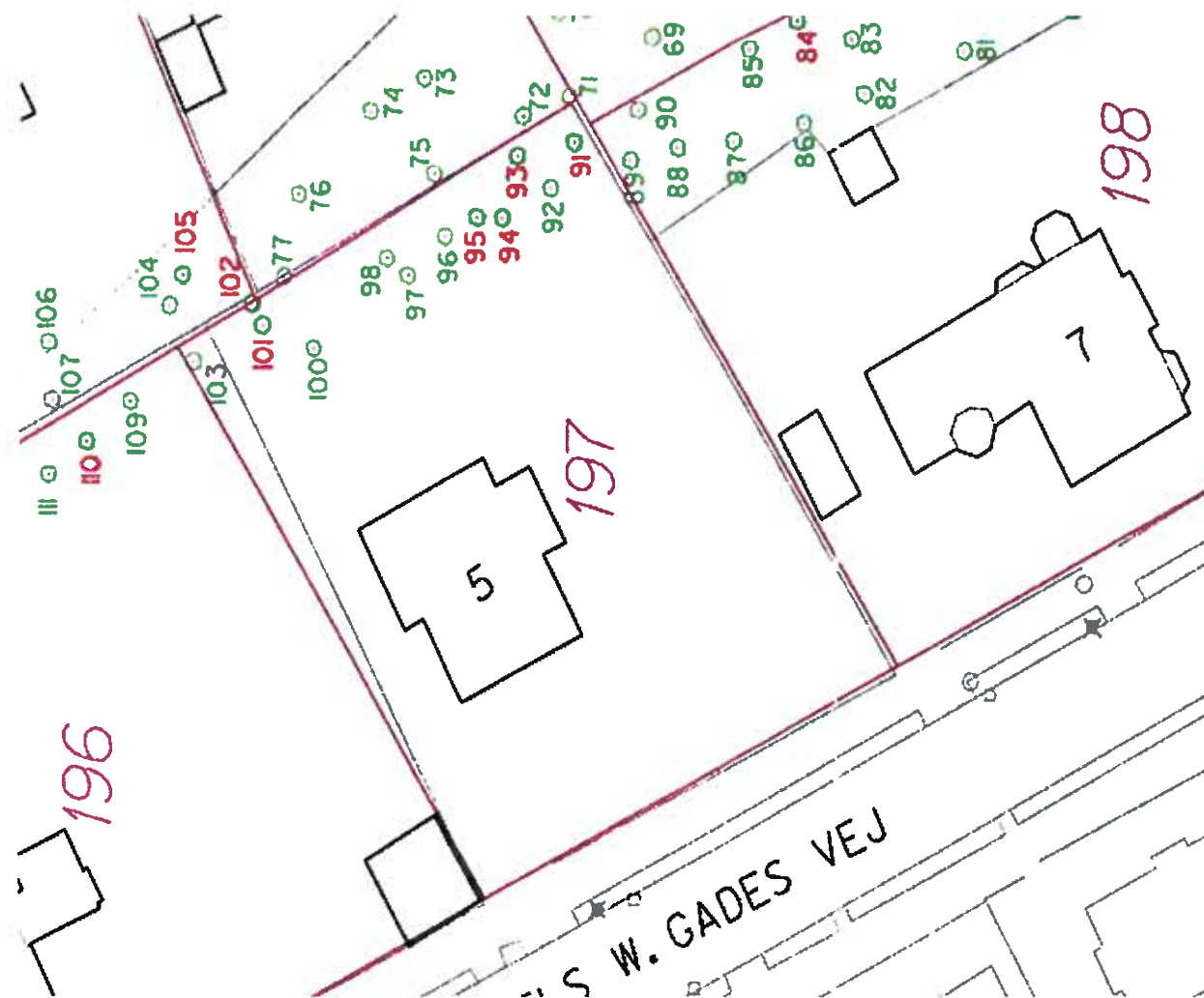
Den 3. januar 2014 modtog fredningsnævnet følgende fra Aarhus Kommune:

”Natur og Miljø har modtaget nedenstående/vedhæftede risikovurdering af de fredede bøgetræer på ejendommen Niels W. Gades Vej 5 i Aarhus.

Ejer af ejendommen Peter Viskinde ønsker på baggrund af risikovurderingen at fælde træerne med numrene 89, 92, 96 og 98 - nr. 96 inden for 2 år og de øvrige snarest.

Fredningsnævnet har netop tilladt fældning af træ. nr. 100 på samme ejendom.

På nedenstående skitse fra 2000 er de røde tal store stubbe, mens de grønne tal er træer, der stadig var der i 2000.

Sagen sendes til fredningsnævnet med anmodning om stillingtagen til sagen.”

I den omtalte risikovurdering fra "Klatremanden, ham med træerne" er det om baggrunden for vurderingen anført, at der er mistanke om dårlig tilstand hos træerne. Formålet er at lave en vurdering af tilstanden og en eventuel handlingsplan, efter at der er fjernet to træer, der var voldsomt ramt af råd som følge af svampeangreb.

Om træ 89 er det anført, at det har tynd og uregelmæssig vækst i kronen. Kronen har store områder med udgåede grene og bare områder. Stammen og sidegrenene har mange belastningsrevner. Stammen har mange sår og skader, der har skabt råd ind i vedet. Træet er tydeligt belastet. Det konkluderes, at træet bør fældes snarest. Der er fare for, at en stormfældning kan skabe skred af jord på skråningen, hvilket kan skabe en mikado effekt på andre træer til stor fare for naboerne.

Om træ 92 er det anført, at det har tynd og uregelmæssig vækst i kronen. Kronen har et stort antal udgåede grene. Stammen har rynket og belastet bark og store skader, hvor man kan se ind til dødt ved. Barken er hullet og unaturlig rynket med en del belastningsrevner. Det konkluderes, at træet bør fældes snarest. Der er fare for, at en stormfældning kan skabe skred af jord på skråningen, hvilket kan skabe en mikado effekt på andre træer til stor fare for naboerne.

Om træ 96 er det anført, at det har tynd og uregelmæssig vækst i kronen. Kronen har områder med udgåede grene. Stammen har rynket og belastet bark. Der har været påfyldt jord et godt stykke op

omkring stammen. Det konkluderes, at træet bør fældes inden for 2 år. Der er fare for, at en stormfældning kan skabe skred af jord på skråningen, hvilket kan skabe en mikado effekt på andre træer til stor fare for naboerne.

Om træ 98 er det anført, at det har tynd og uregelmæssig vækst i kronen. Barken er revnet mod vest. Kronen er delvist udgået med stort antal udgåede grene samt mange unaturlige sammengroede grene. Ved roden er der større områder med belastningsrevner. Det konkluderes, at træet bør fældes. Der er fare for, at en stormfældning kan skabe skred af jord på skråningen, hvilket kan skabe en mikado effekt på andre træer til stor fare for naboerne.

Aarhus Kommune har anmodet Søren Skov, Københavns Universitet om at udarbejde en risikovurdering af træerne. I vurderingen dateret den 9. januar 2014 er anført følgende om træerne:

”Rapporten omhandler fire nummererede, fredede træer: 89, 92, 96 og 98.

De fire træer er en del af den samlede bevoksning på skråningen. Træernes stabilitet afhænger dels af det enkelte træs tilstand, dels af at helheden bevares.

Det synes rigtigt, at der er jorden på skråningen er leret. At jordens indhold af ler skulle være vigtig i forhold til de fire træer er jeg uforstående overfor. Det virker ikke som om et jordskred er en overhængende trussel, heller ikke efter en evt. stormfældning.

Træ 89

Træet har få og små sår, der er helt eller delvist helet. Ingen af sårene har negativ betydning for træets stabilitet. Barken er ujævn og furet, som det er sædvanligt for et ældre bøgetræ. Der er ingen synlige svampeangreb eller symptomer på bark eller krone, der indikerer et skjult svampeangreb. Kronen er helt normal, vurderet ud fra knop- og kvisttætheden. For en mere præcis vurdering bør træet ses med blade. Hvis det skulle vise sig at træet er lidt tyndløvet, så leder det ikke til akut fældning, men blot observation. Træets bygning giver ikke anledning til særlig risiko.

Konklusion: Træet er stabilt.

...

Træ 92

Træet har et stort sår, der oprindeligt skyldes en påvirkning af barken. Rundt om såret er barken påvirket men ikke død. Selve såret er under heling og sårrandene vil inden for en relativ kort årrække nå hinanden og lukke såret. Såret har ingen betydning for træets stabilitet.

Andre steder er barken ujævn, måske som følge af slag eller anden skade. Dette har heller ingen betydning for træets stabilitet. Revnerne i barken er udtryk for vækst idet de kun når ind til vækstlaget. Svækkelsesrevner ville være åbne helt ind til veddet bag vækstlaget. Der er ingen tegn på svampeangreb ved basis af træet. Dette ses dog med størst sikkerhed om efteråret. Træets krone er ikke helt symmetrisk som følge af konkurrencen med nabotræerne. Ubalancen er ubetydelig i forhold til træets stabilitet. Kronen er normal vurderet ud fra knopper og kviste.

Konklusion: Træet er stabilt.

...

Træ 96

Træet står på kanten af en jordvold. Idet træets rodudløb følger jordoverfladens niveau, vurderer jeg at der ikke er tale om en nylig påfyldning af jord. Påfyldning er kritisk for træerne, da det betyder at rodudløbene og stammebasis med stammebark dækkes af jord, hvorved barken dræbes. Dette er ikke tilfældet her. Træet har tydelige rynker på barken. Det er helt normalt at gamle træer får ujævn bark. Rynkerne indikerer ikke svampeangreb eller andre former for svækkelse i stammen. Kronen er usymmetrisk som følge af konkurrence fra nabotræerne. Usymmetrien får ikke træet til at vælte eller knække.

Konklusion: Træet er stabilt.

...

Træ 98

Træet har revner i barken på rodudløbet mod vest. Årsagen er ukendt, men kan være slag eller sol. Der er ikke tegn på svampeangreb i forbindelse med såringen. Der er ikke umiddelbar risiko for at skaden udvikler sig negativt. Der er tegn på god vækst omkring basis af træet. Dette ses som "revner" i barken, hvor den lysere nydannede bark ses som lodrette streger. Det skal bemærkes, at træets basis kun er delvist synligt pga det skrånende terræn og raftehegn. Barken på stammen er helt normal. I kronen er der flere grene, som ender uden forgrening til kviste. Kronen er tyndløvet. Kronen indikerer, at træet har eller haft problemer. Det er sandsynligt, at kronesymptomerne blot er alderstegn, men det kan ikke udelukkes, at symptomerne vil tage til. Den værste tænkelige årsag til symptomerne er råd i rødderne. Dette vil resultere i frugtleger omkring basis af træet og langt værre kronesymptomer.

Konklusion: Træet er stabilt på kort sigt. Den langsigtede vurdering afhænger af kronesymptomernes udvikling. Træet bør tilses årligt omkring september.

...

Den samlede konklusion er altså, at alle fire træer er stabile og ikke viser tegn på forudsigelig risiko.

Jeg vil lige nævne, at alle træer - også disse, udgør en risiko ved storm. Normalt skelner man mellem baggrundsrisikoen og træets specifikke risiko. Baggrundsrisikoen er, at selv helt raske træer uden skader kan knække eller vælte, hvis det blæser kraftigt nok. Den specifikke risiko, at knyttet til træets tilstand og øges fx ved svampeangreb, dårlig bygning osv. Det er sidstnævnte tegn, der vurderes i denne rapport.

Mit råd til træejereren er at få træerne tilset årligt i svampesæsonen og i øvrigt selv holde øje med om der sker ændringer i træernes kroner, bark eller vokser frugtleger/svampe frem."

Fredningsnævnet har den 27. februar 2014 modtaget yderligere en vurdering fra "Klatremanden, ham med træerne" omhandlende træ 103. Det er anført, at kronen har tydelige tegn på stress. Væksten er kroget og unaturlig med stor forskel på størrelse af knopper og spredning. Stammen har sine ar fra tidens tand, men ingen synlige belastningsskader eller svampe. Det konkluderes, at træet bør holdes under opsyn hvert år med hensyn til svampe. Der er fare for, at en stormfældning kan skabe skred af jord på skråningen, hvilket kan skabe en mikado effekt på andre træer til stor fare for naboerne.

Fredningsnævnet besigtigede ejendommen den 1. april 2014. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet ejeren Peter Viskinde og Danmarks Naturfredningsforening ved Søren Højager. Peter Viskinde oplyste, at han grundlæggende ikke har et ønske om at få fjernet træerne, medmindre det er sikkerhedsmæssigt nødvendigt. Han mener, at det er mest rigtigt at søge om dispensation til at få fældet træerne henset til den udarbejdede risikovurdering. Han vil plante nye træer til erstatning for de fældede træer.

Fredningsnævnets afgørelse

Der er i sagen to risikovurderinger, hvoraf den ene er udarbejdet af et privat firma, mens den anden er udarbejdet af en uafhængig konsulent tilknyttet Københavns Universitet efter anmodning fra Aarhus Kommune.

På den baggrund og efter indholdet af særligt risikovurderingen fra Simon Skov, Københavns Universitet, har fredningsnævnet ikke grundlag for at konkludere, at det er nødvendigt at fælde træerne.

Fredningsnævnet meddeler således ikke dispensation i sagen.

Fredningsnævnet skal opfordre Aarhus Kommune til at udarbejde en plan for en fremtidig besigtigelse af træerne på ejendommen.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Peter Viskinde, info@peterviskinde.dk
Danmarks Naturfredning, aarhus@dn.dk og dn@dn.dk
Aarhus Kommune, naturogmiljo@aarhus.dk og hkoe@aarhus.dk
Naturstyrelsen nst@nst.dk
Friluftsrådet, aarhus@friluftsradet.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og aarhus@dof.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 9. februar 2017

FN-MJØ-141-2016: Beskæring af træer

Fredningsnævnet har den 19. december 2016 fra Aarhus Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om beskæring af fredede bøgetræer på matr.nr. 187a Marselisborg, Århus Jorder, Niels W Gades Vej 9, 8000 Aarhus. Ansøgningen er indgivet af Johnny Freundt for ejeren Kristian Voldsgaard.

Fredningsnævnet har på baggrund af sit kendskab til området i andre sager om beskæring af fredede bøgetræer på skriftligt grundlag besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Træerne er omfattet af en fredning fra 1928 om fredning af Århus Bøgetræer. Det er anført, at udtynding kræver samtykke fra Aarhus Kommune. Det er i 2014 meddelt ejerne, at de nummererede træer ikke må beskæres eller fjernes uden tilladelse fra fredningsnævnet. Hvis en ejer ønsker at fjerne enkelte mindre grene på under 10 cm i diameter, vil Aarhus Kommune som tilsynsmyndighed vurdere, om det er nødvendigt at forelægge sagen for fredningsnævnet.

Det er oplyst, at beskæringen ønskes gennemført, så der ikke hænger store grene ind over haven og en bygning. Den vil ikke påvirke træernes sundhed og vil blive foretaget, så træernes kuppelform i kronen ønskes. Den vil blive foretaget af Johnny Freundt (klatremanden).

Projektet er beskrevet på følgende vis:

Bøg nr. 0044 - de tre nederste grene fjernes samt udtynding og afkortning af nedhængende og lange grene, så træet får symmetri og naturlig kuppelform.

Bøg nr. 0043 - de fem nederste grene fjernes samt udtynding og afkortning af nedhængende og lange grene, så træet får symmetri og naturlig kuppelform.

Bøg nr. 0041 - de tre nederste grene fjernes samt udtynding og afkortning af nedhængende og lange grene, så træet får symmetri og naturlig kuppelform.

Bøg nr. 0030 - de to nederste grene fjernes samt udtynding og afkortning af nedhængende og lange grene, så træet får symmetri og naturlig kuppelform.

Bøg nr. 0029 - de tre nederste grene fjernes samt udtynding og afkortning af nedhængende og lange grene, så træet får symmetri og naturlig kuppelform.

Bøg nr. 0025 - de fem nederste grene fjernes samt udtynding og afkortning af nedhængende og lange grene, så træet får symmetri og naturlig kuppelform.

Bøg nr. 0024 - de fire nederste grene fjernes samt udtynding og afkortning af nedhængende og lange grene, så træet får symmetri og naturlig kuppelform.

Aarhus Kommune har anført, at det vurderes, at beskæringen kræver fredningsnævnets godkendelse. Kommunen har haft Simon Skov med ude og se på træerne. Simon Skov er seniorrådgiver hos Københavns Universitet og er ekspert indenfor risikovurdering og forvaltning af træer. Ved besigtigelsen var Simon Skov, Johnny Freundt, Kristian Voldsgaard og Iben Knudsen med, den ønskede beskæring blev gået igennem træ for træ og rettet til, så beskæringen tog hensyn til bevarelsen af træerne, det naturlige skovpræg og sikkerheden for dem, der befinder sig i haven. Kommunen anbefaler, at der ikke bruges klatresporer, da det kan skade træerne på sigt. Som tilsynsmyndighed kan det således anbefales, at den ansøgte beskæring godkendes af fredningsnævnet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af bøgetræerne betyder, at beskæringen kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnet meddeler på baggrund af Aarhus Kommunes vurdering dispensation til beskæringen på vilkår om, at der ikke bruges klatrespor ved beskæringen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for

efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Eva Tørnæs,
3. Kristian Voldsgaard,
4. Johnny Freundt,
5. Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning, København,
6. Aarhus Kommune, 16/047342-4,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
11. Dansk Botanisk Forening,
12. Friluftsrådet, Aarhus,
13. Region Midtjylland,
14. Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 17. juli 2017

FN-MJØ-62-2017. Beskæring af et bøgetræ

Fredningsnævnet modtog den 7. juni 2017 fra Aarhus Kommune en udtalelse og en ansøgning om tilladelse til at beskære et fredet bøgetræ på matr.nr. 185 Marselisborg, Århus Jorder, Niels W. Gades Vej 15, 8000 Aarhus. Ansøgningen er indgivet af ejendommens ejere Jens Hørup og Mette Randrup.

Fredningsnævnet har på skriftligt grundlag besluttet at meddele dispensation til beskæringen. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 8. juni 1928 ophævede fredningsnævnet en fredningskendelse af 17. september 1927. Fredningsnævnet godkendte samtidig den ved en tinglyst deklaration oprettet ordning om fredning af bøgetræer, dog således at udtynding kun må ske med samtykke af en skovridder.

I den omtalte deklaration er bl.a. anført følgende:

”Fra ældgammel tid har der på skrænten udfor vore respektive ejendomme stået en bevoksning af store bøgetræer, der er af stor landskabelig skønhed og giver vore ejendomme et karakteristisk præg. Da de ommeldte bevoksninger ikke er undergivet fredskovsbestemmelserne, bestemmer vi underskrevne ejere af ..., for at bevare bevoksningen herved bindende for os og fremtidige ejere af fornævnte ejendomme, at den ommeldte skrænt på strækningen fra Holmevej til spadserestien ved opgangen til Mindeparken i overensstemmelse med det vedhæftede af landinspektør Rørholm udfærdigede rids stedse skal være beplantet nogenlunde jævnt med store bøgetræer, idet det dog skal være os og vore efterfølgere tilladt at udtynde bevoksningen af forstmæssige grunde eller for at holde udsigten åben til havet fra vore respektive ejendomme.”

Fredningsnævnet godkendte den 15. maj 1996, at Aarhus Kommune udarbejdede en plejeplan for bøgebevoksningen til fredningsnævnets godkendelse. Det var oplyst, at der ikke var sket forstmæssig pleje siden fredningen i 1928. Der blev efterfølgende på fredningsnævnets anmodning af en landinspektør foretaget registrering og nummerering af de større bøgetræer omfattet af fredningen.

Fredningsnævnet traf den 13. marts 2000 afgørelse om, at bøgebevoksningen også omfatter bøgeopvæksten under de gamle træer.

Aarhus Kommune orienterede ved brev af 6. februar 2014 de berørte grundejere om, at træerne ikke må beskæres eller fjernes uden fredningsnævnets tilladelse. Hvis en ejer ønsker at fjerne enkelte mindre grene under 10 cm i diameter på et træ, vil kommunen som tilsynsmyndighed vurdere, om det er nødvendigt at forelægge sagen for fredningsnævnet. Brevet blev sendt efter en forudgående drøftelse mellem fredningsnævnet, Aarhus Kommune og Danmarks Naturfredningsforening.

I Aarhus Kommunes udtalelse af 7. juni 2017 er det bl.a. anført, at ansøgningen omfatter 7 bøgetræer. Baggrunden for at beskære dem er hovedsageligt et ønske om at få en bedre udsigt. To af træerne er også for at fjerne grene, der går indover drivhus og hus. Beskæringen gælder grene i flere forskellige størrelser, hovedparten vurderes til at være under 10 cm i diameter med nogle få over 10 cm i diameter. Det vurderes, at det kun er beskæringen af ét træ (træ nr. 8), der kræver fredningsnævnets dispensation, da den vedrører grene på mere end 10 cm i diameter. Kommunen har haft Simon Skov med ude og se på træerne. Han er seniorråd-

giver hos Københavns Universitet og er ekspert indenfor risikovurdering og forvaltning af træer. Det anbefales, at fredningsnævnet godkender beskæringen, der skal ske under iagttagelse af følgende retningslinjer.

- Arbejdet udføres af det firma, der deltog ved synet. Det er ønskeligt, at det er samme person(er), der deltager ved synet som ved arbejdets udførelse.
- Hvis tilladelsen er givet i overensstemmelse med de retningslinjer, der blev aftalt ved synet, skal arbejdet også udføres ud fra disse aftaler.
- Det er ofte vanskeligt at give en præcis skriftlig beskrivelse af en beskæring. Hvis der er uoverensstemmelse mellem den plan, der blev udarbejdet ved synet, og det der står i en evt. godkendelse fra fredningsnævnet, så kræves et nyt syn. Hvis der er overensstemmelse mellem synsaftalen, godkendelsen og det arbejde, der udføres, kræves der ikke nyt syn.

Arbejdets udførelse

- Det er den udførendes pligt at læse godkendelsen på det arbejde, der skal udføres.
- Det er den udførendes pligt at sikre sig, at godkendelsen omfatter det arbejde, der udføres. Hvis der er tvivl, så kontakt den pågældende sagsbehandler eller Simon Skov.
- Der må ikke udføres arbejde, der ikke er udtrykkeligt godkendt.

Beskæring

- Der må aldrig klatres med sporer eller på anden vis laves skader på barken.
- Ved nedfiring eller nedkast skal det sikres, at barken på stamme og rodudløb ikke beskadiges.
- Med mindre andet udtrykkeligt er aftalt, må der aldrig fjernes grene helt inde ved stammen. Store sår på stammen giver risiko for råddannelse, og dermed forkortes træernes liv, og sikkerheden forringes.
- Med ordet reduktion menes, at der skal foretages et reduktionssnit. Snittet lægges i en grenvinkel mellem to grene. Snittet efterlader en levedygtig gren, mens den anden gren fjernes. Derved forkortes og reduceres grenen.
- Som udgangspunkt skal der saves så lidt som muligt i træerne, og de nødvendige snit skal være så små som muligt.

Kørsel og terrænarbejde

- Al tung færdsel påvirker træernes rødder. Hvis der skal køres med maskiner eller f.eks. en motorbør, der sætter spor i jorden, skal det ske på godkendte områder og på en måde, så jorden komprimeres mindst muligt. Det vil sige, at al færdsel som minimum skal ske på lette køreplader.
- Terrænregulering, dvs. afgravning eller pålægning af jord, ødelægger rødder. Der må ikke ske terrænregulering uden forudgående tilladelse.
- Midlertidigt oplag af jord, grus, bygningsmaterialer mv. må ikke finde sted i nærheden af træerne.
- Gravning af render, nedlægning af kabler mv. må ikke ske uden forudgående tilladelse. Metoden skal vælges, så der tages mest muligt hensyn til træerne. Det vil sige, at gravning som udgangspunkt skal ske med håndkraft.

Det fremgår af Simon Skovs besigtigelsesnotat, at træ nr. 8 har grene, som rører ved udhus, drivhus og hovedhus, og at forholdene er uacceptable for både træ og ejer.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af bøgtræerne betyder, at beskæringen kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnet meddeler på baggrund af sagens omstændigheder, herunder særligt den uvildige sagkyndige erklæring dispensation til beskæringen på de vilkår om udførelsen, der fastsættes af Aarhus Kommune.

Afgørelsen er truffet uden en besigtigelse.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Eva Tørnæs,
3. Jens Hørup og Mette Randrup,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Aarhus Kommune, 17/015968-2,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
10. Dansk Botanisk Forening,
11. Friluftsrådet, Aarhus,
12. Region Midtjylland,
13. Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 12. september 2017

FN-MJØ-86-2017. Beskæring af et bøgetræ

Fredningsnævnet modtog den 30. august 2017 fra Aarhus Kommune en udtalelse og en ansøgning om tilladelse til at beskære et fredet bøgetræ på matr.nr. 179 Marselisborg, Århus Jorder. Træerne står på kommunens ejendom øst for Niels W. Gades Vej 15, 8000 Aarhus C.

Fredningsnævnet har på skriftligt grundlag besluttet at meddele dispensation til beskæringen. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 8. juni 1928 ophævede fredningsnævnet en fredningskendelse af 17. september 1927. Fredningsnævnet godkendte samtidig den ved en tinglyst deklaration oprettet ordning om fredning af bøgetræer, dog således at udtynding kun må ske med samtykke af en skovridder.

I den omtalte deklaration er bl.a. anført følgende:

”Fra ældgammel tid har der på skrænten udfor vore respektive ejendomme stået en bevoksning af store bøgetræer, der er af stor landskabelig skønhed og giver vore ejendomme et karakteristisk præg. Da de ommeldte bevoksninger ikke er undergivet fredskovsbestemmelserne, bestemmer vi underskrevne ejere af ..., for at bevare bevoksningen herved bindende for os og fremtidige ejere af fornævnte ejendomme, at den ommeldte skrænt på strækningen fra Holmevej til spadserestien ved opgangen til Mindeparken i overensstemmelse med det vedhæftede af landinspektør Rørholm udfærdigede rids stedse skal være beplantet nogenlunde jævnt med store bøgetræer, idet det dog skal være os og vore efterfølgere tilladt at udtynde bevoksningen af forstmæssige grunde eller for at holde udsigten åben til havet fra vore respektive ejendomme.”

Fredningsnævnet godkendte den 15. maj 1996, at Aarhus Kommune udarbejdede en plejeplan for bøgebevoksningen til fredningsnævnets godkendelse. Det var oplyst, at der ikke var sket forstmæssig pleje siden fredningen i 1928. Der blev efterfølgende på fredningsnævnets anmodning af en landinspektør foretaget registrering og nummerering af de større bøgetræer omfattet af fredningen.

Fredningsnævnet traf den 13. marts 2000 afgørelse om, at bøgebevoksningen også omfatter bøgeopvæksten under de gamle træer.

Aarhus Kommune orienterede ved brev af 6. februar 2014 de berørte grundejere om, at træerne ikke må beskæres eller fjernes uden fredningsnævnets tilladelse. Hvis en ejer ønsker at fjerne enkelte mindre grene under 10 cm i diameter på et træ, vil kommunen som tilsynsmyndighed vurdere, om det er nødvendigt at forelægge sagen for fredningsnævnet. Brevet blev sendt efter en forudgående drøftelse mellem fredningsnævnet, Aarhus Kommune og Danmarks Naturfredningsforening.

I Aarhus Kommunes udtalelse af 28. august 2017 er det bl.a. anført, at ansøgningen omfatter ét bøgetræ (bøg nr. 133). Kommunen har haft Simon Skov med ude og se på træerne. Han er seniorrådgiver hos Københavns Universitet og er ekspert indenfor risikovurdering og forvaltning af træer. Han anbefaler en beskæring, der tager hensyn til træets bevarelse, det naturlige skovpræg og sikkerheden for trafikken på Strandvejen.

Kommunen anbefaler, at der ikke bruges klatresporer, da det kan skade træet på sigt. Det er kommunens anbefaling, at beskæringen godkendes af fredningsnævnet.

Det fremgår af Simon Skovs vurderingsnotat, at træet er stort og vitalt. Det er asymmetrisk som følge af konkurrence bl.a. af et nærtstående træ. De store grene, der bærer en kronedel langt fra stammen, er udsat for et stort pres. Der er øget risiko for, at en af de lange udhængende grene knækker. Det vil typisk ske ved stærk vind, kraftig regn eller tung sne. Træet hælder ud over Strandvejen, hvilket medfører risiko for ulykker, hvis en gren skulle knække. Det kan ikke forventes, at trafikken ophører under vind/regn/sne, da vejen er en hovedfærdselsåre i sydlig retning ud af Aarhus. Han anbefaler, at de tre grene, der har det længste udhæng, beskæres med det formål at mindske presset på grenene. Der er for en længerevarende løsning nødvendigt at save i grene med en diameter på over 10 cm.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af bøgetræet betyder, at beskæringen kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnet meddeler på baggrund af sagens omstændigheder, herunder særligt den uvildige sagkyndige erklæring dispensation til beskæringen på de vilkår om udførelsen, der fastsættes af Aarhus Kommune.

Afgørelsen er truffet uden en besigtigelse.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevarerklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevarerklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevarerklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Eva Tørnæs,
3. Jens Hørup og Mette Randrup,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Aarhus Kommune, 17/018077-13,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
10. Dansk Botanisk Forening,
11. Friluftsrådet, Aarhus,
12. Region Midtjylland,
13. Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjylandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 30. oktober 2018

FN-MJØ-52-2018. Den fredede bøgeskrænt mellem Strandvejen og Niels W. Gades Vej, Aarhus

Aarhus Kommunes henvendelse

Fredningsnævnet modtog den 1. maj 2018 følgende henvendelse fra Aarhus Kommune:

"Aarhus Kommune har modtaget nedenstående og vedhæftede dokumentation på tydelige ændringer på skrænten mellem Strandvejen og Niels W. Gades Vej indenfor 'Århus Bøgetræer' fredningen.

Dette skriv fra ejeren af Strandvejen 120B, Karsten Honoré, indeholder flere spørgsmål, men grundlæggende er spørgsmålet, om selve skrænten også er en del af fredningen – og hvad der kan tillades her, eller om det kun er selve bøgebevoksningen, der er fredet.

Ved en gennemgang af selve fredningen og de efterfølgende afgørelser, som er sendt ud til ejerne i forbindelse med registrering af træerne, har jeg fundet følgende:

1. Fredningen 'Århus Bøgetræer' indeholder ingen tydelig afklaring af, om skrænten også er omfattet af fredningen, da der kun henvises til bøgetræerne igennem skriftet. Her tyder det altså på, at der kun er tale om bøgetræerne indenfor fredningsområder.

Det tilnærmelsesvis eneste, der er fundet ang. selve skrænten er i nederste afsnit på s. 4:

Ved foran citerede Deklarations Oprettelse og Lysning har Lodsejerne ogsaa efter Nævnet Skøn tilkendegivet, at de anser Terrænets Bevaring væsentlig i sin nuværende Tilstand som betydningsfuld... (se Århus Bøgetræer, Reg.nr. 00220.00)

2. I forbindelse med registreringen af træerne i år 2000, udført af Landinspektør Jens Åkjær, blev der efterfølgende sendt et skriv ud fra Fredningsnævnet til ejerne indenfor fredningen, hvor der står:

Der skal stedse være en naturligt skovbund i bøgebevoksningsbæltet, hvilket bl.a. betyder, at der ikke kan anlægges have med græsplæne, fliser eller lignende.

Og:

Fredningsnævnet finder anledning til at fremhæve, at bøgebevoksningen på skrænten også omfatter bølgeopvæksten under de gamle træer (se Fredningsnævnet 13-03-2000)

3. D. 16. januar 2014 modtog Aarhus Kommune svar fra Fredningsnævnet vedr. anmodningen om Fredningsnævnets stillingtagen til den fredede bøgebevoksning. Her blev det bl.a. godkendt at:
  - *Fredningen gælder for de nummererede bøgetræer samt for bølge-opvæksten*
  - *Såfremt en ejer ønsker at fjerne enkelte mindre grene (under 10 cm i diameter) på et træ, vil Aarhus Kommune som tilsynsmyndighed vurdere, hvorvidt det er nødvendigt at forelægge sagen for fredningsnævnet.*
  - *Aarhus Kommune anbefaler, at der ikke benyttes klatresporer ved beskæring af træerne...*
  - *Opvækst af bøg må holdes nede i en højde af 1 meter. Dette begrundes med, at fredningskendelsen fra 1928 har en bestemmelse om at holde udsigten åben til havet.*
  - *Opvækst der ikke er bøg, må fjernes, hvis ejer vurderer, at det ikke går ud over skræntens stabilitet.*
  - *Aarhus Kommune anbefaler, at arealerne på skrænten er dækket af en form for undervækst for at undgå jorderosion.*
  - *Fjernede/fældede nummererede træer (jævnfør registreringen i 2000), skal genplantes, medmindre der i en tilladelse fra fredningsnævnet fremgår andet.*

- Aarhus Kommune anbefaler, at træerne ikke udsættes for unødvendig belastning. Eksempelvis kan påfyldning af selv små mængder jord omkring stammen, montering af hegn med søm ind i stammen, kraftig beskæring og brugen af klatresporer være med til at svække træet.

(se 16.01.2014. Anmodning om fredningsnævnets stillingtagen)

Disse oplysninger blev efterfølgende sendt med brev ud til alle lodsejerne indenfor fredningen d. 6. februar 2014, og igen ved registreringerne foretaget i 2016 og 2018.

4. D. 5. december 2016 efterspurgte Iben Knudsen, Aarhus Kommune, om Fredningsnævnets stillingtagen til, om kommunen kan godkende beskæring såfremt der har været ekspert indover samt de/den forespurgte gren er under 10 cm i diameter, og uden at det skal forbi Fredningsnævnet.

Her svarede Martin Møller-Heuer:

Hvis beskæringen ikke overstiger størrelsen i retningslinjerne, kan Aarhus Kommune sige god for beskæringen uden forelæggelse for fredningsnævnet, når Simon Skov har sagt god for det. Det samme kan ske på større grene, hvis de er døde eller udgør en sikkerhedsmæssig risiko.

(se VS: Træerne ved Niels W Gades Vej nr. 9 Aarhus)

Ud fra ovenstående opsummering ... så tyder alt på, at det kun er træerne der er fredet. Dog udfordres dette ved udtalelsen fra Fredningsnævnet, se punkt 2. Kan Fredningsnævnet udtale sig om, hvor denne vurdering stammer fra, eftersom det ikke tydeligt står i fredningen?

Og kan Fredningsnævnet udtale sig i forhold til nedenstående henvendelse fra ejeren af Strandvejen 120B vedr. ændringer på skrænten, og altså om dette er ulovlige tiltag set ud fra fredningsbestemmelserne?

Vi kan derudover angive flere lignende hændelser, hvor der ved tilsyn er observeret opgrav til lys tæt på nogle af de store træer, hvor der er plantet efeu, eller hvor der er etableret spabad etc."

Det fremgår af den omtalte borgerhenvendelse, at der på baggrund af ejernes brug af skrænten rejses spørgsmål om, hvilke regler der generelt gælder for den fredede del af skrænten, om alt opvækst eksklusivt bøgetræer må fjernes, om der stedse skal være naturlig opvækst, eller om der i stedet må plantes hvad som helst, f.eks. som sket efeu i forbindelse med at den naturlige skovbund fjernes, og om der må bygges legeplads/forhindringsbane, gelænder og hegn.

Fredningen og administrationen af den

Ved afgørelse af 8. juni 1928 ophævede fredningsnævnet en fredningskendelse af 17. september 1927. Fredningsnævnet godkendte samtidig den ved en tinglyst deklaration oprettet ordning om fredning af bøgetræer, dog således at udtynding kun må ske med samtykke af Aarhus Kommune eller en skovridder, idet ejerne efter fredningsnævnets skøn også havde tilkendegivet, at de anså terrænets nuværende tilstand som betydningsfuld. I deklarationen er bl.a. anført følgende:

"Fra ældgammel tid har der på skrænten udfor vore respektive ejendomme stået en bevoksning af store bøgetræer, der er af stor landskabelig skønhed og giver vore ejendomme et karakteristisk præg. Da de ommeldte bevoksninger ikke er undergivet fredskovsbestemmelser, bestemmer vi underskrevne ejere af ..., for at bevare bevoksningen herved bindende for os og fremtidige ejere af fornævnte ejendomme, at den ommeldte skrænt på strækningen fra Holmevej til spadserestien ved opgangen til Mindeparken i overensstemmelse med det vedhæftede af landinspektør Rørholm udfærdigede rids stedse skal være beplantet nogenlunde jævnt med store bøgetræer, idet det dog skal være os og vore efterfølgere tilladt at udtynde bevoksningen af forstmæssige grunde eller for at holde udsigten åben til havet fra vore respektive ejendomme."

Fredningsnævnet godkendte den 15. maj 1996, at Aarhus Kommune udarbejdede en plejeplan for bøgbevoksningen til fredningsnævnets godkendelse. Det var oplyst, at der ikke var sket forstmæssig pleje siden fredningen i 1928. Der blev efterfølgende på fredningsnævnets anmodning af en landinspektør foretaget registrering og nummerering af de større bøgetræer omfattet af fredningen.

Fredningsnævnet traf den 13. marts 2000 endvidere afgørelse om, at bøgebevoksningen også omfatter bøgeopvæksten under de gamle træer. Afgørelsen blev sendt til grundejerne med klagevejledning. I afgørelsen blev bl.a. anført følgende:

”På Deres ejendom er tinglyst fredning af bøgebevoksningen på havskrænten mellem Strandvejen og Niels W. Gades Vej.

Landinspektør Jens Åkjær har efter anmodning fra fredningsnævnet foretaget registrering af de større bøgetræer på skrænten med angivelse af numre, som vist på det kort, der er vedlagt og som er udarbejdet af Århus kommunes Naturforvaltning. Nummereringen skal lette administrationen af plejeplanen for området.

Fredningsnævnet har truffet afgørelse i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1: Fredningsnævnet finder anledning til at fremhæve, at bøgebevoksningen på skrænten også omfatter bøgeopvæksten under de gamle træer – Der må ikke foretages fældning eller beskæring, inden der er rettet henvendelse til skovrideren ved Århus kommunes naturforvaltning, der har gennemgået området i februar 2000, og udarbejdet vedlagte plejeplan, ...

Der skal stedse være en naturlig skovbund i bøgebevoksningens bæltet, hvilket bl.a. betyder, at der ikke kan anlægges have med græsplæne, fliser eller lignende.”

Fredningsnævnet godkendte i 2014 Aarhus Kommunes udkast til brev med retningslinjer til ejerne af de ejendomme, der er omfattet af fredningen. Retningslinjerne og baggrunden herfor har følgende indhold:

”Baggrund

Aarhus Kommune modtager jævnligt forespørgsler om træer og opvækst omfattet af fredningsnævnets kendelse af 8. juni 1928 for bøgeopvæksten på skrænten mellem Strandvejen og Niels W Gades Vej. I oktober 2016 fik Aarhus Kommune foretaget en registrering af de fredede træer, udført af Simon Skov. Denne registrering var en opfølgning på en lignende registrering i efteråret 2012 og marts 2000.

Retningslinjer og anbefalinger for pleje og drift

På baggrund af registrering af den fredede bøgebevoksning fra efteråret 2012, fastsatte Aarhus Kommune som tilsynsmyndighed i fredninger nedenstående retningslinjer, som den 16. januar 2014 blev godkendt af fredningsnævnet.

Fredningens omfang

Fredningen gælder for de nummererede bøgetræer for bøgeopvæksten. De nummererede træer må ikke beskæres eller fjernes uden tilladelse fra fredningsnævnet. Såfremt en ejer ønsker at fjerne enkelte mindre grene (under 10 cm i diameter) på et træ, vil Aarhus Kommune som tilsynsmyndighed vurdere, hvorvidt det er nødvendigt at forelægge sagen for fredningsnævnet. Aarhus Kommune anbefaler, at der ikke benyttes klatresporer ved beskæring af træerne. Sporer medfører bark-sår, som kan være indfaldsveje for vednedbrydende svamp. Mange af træerne har i dag store sporemærker.

Opvækst

Opvækst af bøg må holdes nede i en højde på 1 meter. Dette begrundes med, at fredningskendelsen fra 1928 har en bestemmelse om at holde udsigten åben til havet. Opvækst, der ikke er bøg, må fjernes, hvis ejer vurderer, at det ikke går ud over skræntens stabilitet. Aarhus Kommune anbefaler, at arealerne på skrænten er dækket af en form for undervækst for at undgå jorderosion.

Genplantning

Fjernede/fældede nummererede træer (jævnfør registreringen i 2000) skal genplantes, medmindre der i en tilladelse fra fredningsnævnet fremgår andet. Aarhus Kommune anbefaler, at nedenstående anvisning for genplantning følges. Evt. i samråd med en planteskole eller anlægsgartner:

Et mindre areal ryddes for opvækst, hvor det nye træ plantes. Det følges med opbygningsbeskæring, så der er mulighed for, at det udvikler sig til et højstammet træ. Vi anbefaler, at man anvender en plantestørrelse på minimum 20-25 cm i stammeomfang. Det nye træ bør plantes så tæt som muligt på det sted, hvor det gamle træ stod, - omkring en til to meter fra stubben. Dog frarådes plantning i samme hul, selvom der rodfræses, da forråd-

nelse vil bruge ilt og dermed kan være med til at skabe iltfattige forhold i jorden. Vedrørende opbygningsbeskæring henvises til ...

Ansvar for pleje og tilsyn af træerne

Det er grundejernens ansvar at sikre bevoksningen og ansøge om at fælde/beskære træer. Aarhus Kommune anbefaler, at træerne ikke udsættes for unødvendig belastning. Eksempelvis kan påfyldning af selv små mængder jord omkring stammen, montering af hegn med søm ind i stammen, kraftig beskæring og brug af klatresporer være med til at svække træet. Aarhus Kommune anbefaler, at lodsejerne får foretaget risikovurdering af træer, der giver anledning til tvivl om træets tilstand, evt. med henblik på at ansøge fredningsnævnet om fældning/beskæring.”

Aarhus Kommune har den 10. september 2017 orienteret fredningsnævnet om en afgørelse efter tilsyn om fjernet bøgeopvækst. I orienteringen er anført følgende:

”Forstkyndig Simon Skov samt undertegnede var d. 29. august på tilsyn på Strandvejen 120D og Niels W. Gades Vej 9A/B, hvis matrikler delvist ligger indenfor Århus Bøgetræer fredningen. Besøget var planlagt, da der er sket overtrædelse af fredningen ved fjernet bøgeopvækst tidligere på året, mellem de to matrikler. Dette blev meddelt fredningsnævnet d. 12. april 2018. Ved afgørelsen fra fredningsnævnet d. 20. april 2018 blev der bl.a. skrevet:

”Aarhus Kommune har beskrevet overtrædelsen og anført, at kommunen er i dialog med ejendommens ejer om udbedring af rydningen, og at forstkyndig Simon Skov, Københavns Universitet gerne vil komme med forslag til retablering, herunder f.eks. etablering af nye bøgetræer, som senere kan blive efterkommere til de store nuværende træer. Kommunen foreslår derfor, at kommunen i samarbejde med Simon Skov og ejeren får mandat til at finde en løsning og få forholdet udbedret. Kommunen anmoder derfor om fredningsnævnets vurdering af sagens videre forløb.

Fredningsnævnet bemærker indledningsvis, at fredningsnævnet den 13. marts 2000 traf afgørelse om, at den fredede bøgebevoksning også omfatter bøgeopvæksten under de gamle træer.

Det bemærkes herefter, at der ikke er tale om en sag om dispensation fra fredningen, men om behandling af en overtrædelse af fredningen. Fredningsnævnet er på den baggrund enig i, at Aarhus Kommune som tilsynsmyndighed i fredningen kan forestå lovliggørelsen uden fredningsnævnets yderligere involvering.

Fredningsnævnet slutter derfor sagens behandling i fredningsnævnet, idet fredningsnævnet dog gerne vil orienteres om indholdet i den planlagte retablering.”

Ved tilsynet d. 29. august blev der i fællesskab med grundejerne udpeget 4 mulige placeringer for genplantning af 4 nye træer, som erstatning for de træers opvækst som blev fjernet sammen med bøgepur tidligere på året. Vurderingen blev begrundet ud fra antal fjernede mindre bøgetræer, placeringen i forhold til eksisterende store træer, samt udsigt og afstand til hus. Der var enighed blandt både grundejere, kommune og forstkyndige.

Der blev endvidere aftalt, at vi vil mødes igen i foråret, forinden træerne skal plantes, hvor en mere præcis markering af de nye træers placeringer vil blive udstukket. Indtil videre har vi nedenstående kort som viser en nogenlunde placering af det aftalte ved tilsynet. Fordelingen samt placeringen af træer mellem de to grunde kan ændres.

Træerne skal være over 2 m højt, og ved etablering bundet op til opbindingspæl, som skal fjernes efter 3 år...”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 17. september 2018. I besigtigelsen deltog endvidere beboere i området Claus Bjerre, Karsten Honoré, My Nørup Bjerre, Kristian Voldsgaard og Erik Nielsen, Aarhus Kommune ved Pernille Skafsgaard, seniorrådgiver på Københavns Universitet Simon Skov og Danmarks Naturfredningsforening ved Poul-Henrik Knuthsen. De forskellige tiltag, der er sket på skrænten, blev besigtiget, og der blev stillet spørgsmål i relation til legeplads, ændret trappeforløb, gelænder ved trappe, fjernelse af naturlig opvækst, gennemført beplantning og genplantning, når de gamle træer falder/dør naturligt. Simon Skov anførte, at den konkrete legeplads efter sin størrelse og ved privat brug ikke vil

have betydning for bøgeopvæksten. Det blev i øvrigt aftalt, at Simon Skov sammenfatter sine bemærkninger fra besigtigelsen i et efterfølgende notat, som fredningsnævnet efterfølgende har sendt til ejerne.

I Simon Skovs sammenfatning af 18. september 2018 er herefter anført følgende:

”Ved besigtigelse d. 17/9-2018 aftalte ... at jeg skulle skrive et notat med samme indhold, som blev omtalt ved fredningen.

Baggrunden for, at emnet om opvækst er aktuelt er efter min mening, at:

1. Fredningen referer til, at der fra ”ældgammel tid har stået bøge”.
2. Fredningen er respons på, at arealet ikke er fredskov.
3. Fredningen formulerer, at der for stedse skal være store bøge på skrænten.
4. Forstlige hensyn og udtynding skal udføres efter anvisning af en forstkyndig (skovrider).

På baggrund af disse formuleringer, har det været Aarhus Kommunes tolkning, at der i fredningen lå et krav om, at der tidsbegrænset var store bøge på skrænten, herunder, at bevoksningen drives forstligt med opvækst og udtynding, så der løbende er store bøge på skrænten.

Situationen i 2018 er, at der ikke er en jævnt forekommende opvækst af bøg, og at de store bøge bliver færre og færre pga. fældninger med og uden tilladelse.

Under forudsætning af, at det er i fredningens ånd, at der skal være store bøgetræer på skrænten, så er det afgørende, at der findes en afklaring af, hvordan der kan ske en sikring af opvækst, så et generationsskifte bliver muligt.

Unge bøge kan enten etableres fra frø eller plantes. Som udgangspunkt kræves der held eller blotlagt jord for at opnå en naturlig opvækst i større omfang. Der er dog stedvis selvtableret opvækst på skrænten. Træer kan plantes enten som små planter eller som større træer, der kræver opbindingspæle.

På en del matrikler inden for fredningen er opvæksten meget begrænset pga. rydning og plantning af fx efeu, der begrænser muligheden for etablering af nye bøge fra frø.

På en del af andre matrikler er opvæksten af bøge og andre arter skåret ned til en meters højde. Denne behandling gentages typisk løbende for at opnå et bølgepur. De bøge, der er blevet skåret ned gentagne gange, vil ikke være egnet til senere at indgå som et hovedtræ (store bøge) i bevoksningen.

Endelig er der enkelte matrikler, hvor der er groet et krat frem af forskellige arter inkl. bøg. Krattet skader formentlig ikke de bøge der indgår, men æstetisk set, så har andre beboere udtrykt ønske om at opnå en mere ensartet beplantning på skrænten. Heraf tolkes det, at der ønskes en afgørelse af, hvordan ”naturlig skovbund”, jf. fredningen skal tolkes. Det kunne fx indeholde et busklag.

Hvis bevoksningen for stedse skal bestå af store bøge, så er det på høje tid at sikre egnet opvækst.

- 1) Kan der findes og nummereres egnede bøge, som derefter er fredet?
- 2) Kan der plantes små bøge, der tildeles nummer og derefter er fredet?
- 3) Hvem har kompetencen til at vælge placering og antal af nye bøge?

Det er nødvendigt at sikre et større antal små bøge end det ønskede antal store bøge, idet der må forventes et frafald pga. sygdom, skader, uønsket vækstform mv. Udtyndingen indgår i fredningsteksten.

Det foreslås, at muligheden for at udnytte naturlig foryngelse undersøges, og i det omfang plantekvalitet og placering er tilfredsstillende, fredes opvæksten. For at opnå en jævn bevoksning mener jeg, at der bør plantes bøge i det omfang det skønnes nødvendigt på stedet. De nyplantede bøge fredes. Placeringen af nye fredede bøge søges bestemt i samarbejde mellem Aarhus Kommune og beboerne, så der 1) opnås en jævn bevoksning og 2) tages hensyn til udsigt mv.”

Fredningsnævnets afgørelse

I den fredningsdeklaration, som dannede baggrund for fredningen af bøgetræerne i 1928, anførte ejerne af de berørte ejendomme, at det berørte areal for at bevare bevoksningen stedse skulle være beplantet nogen-

lunde jævnt med store bøgetræer. Ejerne tilføjede, at det dog skulle være tilladt for dem at udtynde bevoksningen af forstmæssige grunde eller for at holde udsigten åben til havet fra ejendommene. Fredningsnævnet godkendte deklARATIONEN med den bemærkning, at udtynding kun måtte ske med samtykke fra Aarhus Kommune eller en skovrider, idet ejerne efter fredningsnævnets skøn også havde tilkendegivet, at de anså terrænets nuværende tilstand for betydningsfuld.

Det betyder efter fredningsnævnets opfattelse, at både bøgetræerne og den naturlige opvækst på skrænten er fredet, og at udtynding af forstmæssige grunde eller af hensyn til den udsigt, ejerne havde betinget sig ved fredningen, ikke må foretages af ejerne uden videre, men skal godkendes af Aarhus Kommune eller en skovrider.

Denne forståelse af fredningen er også overensstemmende med den fortolkning af fredningen, som fredningsnævnet udtrykte ved afgørelsen af 13. marts 2000.

Denne forståelse er tilsvarende overensstemmende med den praksis, der er fulgt at fredningsnævnet og Aarhus Kommune ved anmodninger om beskæring eller fældning af træer.

Fredningsnævnet bemærker i den forbindelse særligt i relation til den passage i Aarhus Kommunes retningslinjer til ejerne, som fredningsnævnet godkendte i 2014 - om at opvækst af bøg må holdes nede i en højde på 1 meter som følge af fredningens bestemmelser om udsigt til havet - at denne godkendelse ikke kan forstås som en generel accept af beskæring af alt opvækst, da dette vil være i strid med fredningen, men at det kan ske i et omfang, som sikrer en udsigt og efter godkendelse af Aarhus Kommune eller en skovrider. Dette kan ikke ændres ved et brev fra Aarhus Kommune eller ved fredningsnævnets tilkendegivelse om ikke at have bemærkninger til brevet.

Det er derfor fredningsnævnets opfattelse, at fredningen tilsiger, at der i samarbejde mellem Aarhus Kommune, ejerne og Simon Skov sker en registrering og nummerering af en række eksisterende nyere bøgetræer eller nyplantede bøgetræer, således at disse træer fremadrettet anses for fredet på samme måde, som det også konkret er sket ved det beskrevne tilsynsnotat fra september 2017.

Ved fredningen i 1928 fremhævede fredningsnævnet som anført, at ejerne havde anset terrænets nuværende tilstand som betydningsfuld, og fredningsnævnet udtalte i overensstemmelse hermed i afgørelsen af 13. marts 2000, at der stedse skal være naturlig skovbund i bølgebevoksningsbæltet, hvilket bl.a. betyder, at der ikke kan anlægges have med græsplæne fliser eller lignende.

Denne fortolkning af fredningen sammenholdt med, at det er fredningens formål stedse at sikre bølgebevoksning på skrænten, må efter fredningsnævnets opfattelse betyde, at der på skrænten ikke må foretages noget, som hindrer en naturlig bølgeopvækst, herunder rydning af skrænten.

Det er på den baggrund også fredningsnævnets opfattelse, at den beplantning, som er foretaget herunder med efeu, skal fjernes, således at der ikke meddeles lovliggørende dispensation til den i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Det er på den baggrund omvendt fredningsnævnets opfattelse, at trappen på skrænten og opsætning af et gelænder langs denne ikke hindres af fredningen, og at det samme gælder en mindre udretning af trappen. Det er baggrund af Simon Skovs vurdering under besigtigelsen endvidere fredningsnævnets opfattelse, at heller ikke den konkrete legeplads hindres af fredningen.

Fredningsnævnet har i det hele afgivet sin vurdering som en afgørelse, således at der er mulighed for at klage over denne, idet det dog som nævnt under klagevejledningen er klageinstansen, som afgør, i hvilket omfang der kan klages over den.

Klagevejledning

Der kan klages over fredningsnævnets afgørelser i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Det er Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som afgør, om der kan klages over den konkrete afgørelse.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevarerklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevarerklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevarerklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevarerklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevarerklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevarerklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevarerklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Søren Bundgaard Poulsen,
3. Claus Bjerre,
4. Karsten Honoré,
5. My Nørup Bjerre,
6. Rita Nielsen
7. Kristian Voldsgaard,
8. Simon Skov,
9. Miljøstyrelsen, København,
10. Aarhus Kommune, sagsnr. 18/028872-1
11. Danmarks Naturfredningsforening, København,
12. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
13. Dansk Ornitologisk Forening, København,
14. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
15. Dansk Botanisk Forening, København,
16. Friluftsrådet, centralt,
17. Friluftsrådet, kreds Århus Bugt,
18. Region Midtjylland,
19. Slots- og Kulturstyrelsen.